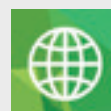

Speciaal verslag

**De steun uit de
ACS-EU-energiefaciliteit
voor hernieuwbare
energie in Oost-Afrika**

EUROPESE
REKENKAMER

EUROPESE REKENKAMER
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2015

Print	ISBN 978-92-872-3070-6	ISSN 1831-0915	doi:10.2865/314355	QJ-AB-15-014-NL-C
PDF	ISBN 978-92-872-3032-4	ISSN 1977-575X	doi:10.2865/398195	QJ-AB-15-014-NL-N
EPUB	ISBN 978-92-872-3057-7	ISSN 1977-575X	doi:10.2865/017080	QJ-AB-15-014-NL-E

© Europese Unie, 2015
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Voor iedere vorm van gebruik of reproductie van foto 1 dient rechtstreeks toestemming aan de auteursrechthebbende te worden gevraagd.

Printed in Luxembourg

Speciaal verslag

De steun uit de ACS-EU-energiefaciliteit voor hernieuwbare energie in Oost-Afrika

(uitgebracht krachtens artikel 287, lid 4, tweede alinea, VWEU)

In de speciale verslagen van de ERK worden de resultaten van haar doelmatigheids- en nalevingsgerichte controles van specifieke begrotingsterreinen of beheerst thema's uiteengezet. Bij haar selectie en opzet van deze taken zorgt de ERK dat deze een maximale impact hebben door rekening te houden met de risico's voor de doelmatigheid of de naleving, de omvang van de betrokken inkomsten en uitgaven, verwachte ontwikkelingen en politieke en publieke belangstelling.

Deze doelmatigheidscontrole werd verricht door controlekamer III — onder leiding van ERK-lid Karel Pinxten — die gespecialiseerd is in het uitgaventerrein externe maatregelen. De controle werd geleid door ERK-lid Klaus-Heiner Lehne, ondersteund door Michael Weiss, zijn kabinetschef; Gérald Locatelli, eenheidshoofd; Thierry Cozier, teamleider; Ruurd de Jong, Myriam Cazzaniga en Joao Nuno Coelho dos Santos, hoofdcontroleurs, en Jean-Louis De Neve, senior controleur.

Paragraaf

Lijst van termen en afkortingen

I – VII **Samenvatting**

1 – 9 **Inleiding**

1 – 2 **Toegang tot energiediensten is essentieel voor vooruitgang in de richting van de ontwikkelingsdoelstellingen**

3 – 9 **De ACS-EU-energiefaciliteit werd ingesteld voor snelle prestatielevering ter plaatse**

10 – 11 **Reikwijdte en aanpak van de controle**

12 – 40 **Opmerkingen**

12 – 19 **De Commissie koos de juiste prioriteiten voor de EF-steun, maar een kwart van de onderzochte projecten vertoonde ernstige ontwerpgebreken**

13 – 14 Door het selectieproces werden projecten ondersteund overeenkomstig de EF-prioriteiten

15 – 19 Een kwart van de onderzochte projecten werd gefinancierd hoewel bij de beoordeling ernstige ontwerpgebreken waren vastgesteld

20 – 31 **De Commissie hield geen behoorlijk toezicht op alle projecten**

21 – 25 De verslagen van de uitvoerende partners waren van ongelijke kwaliteit

26 – 31 Voor sommige projecten waarbij ernstige uitvoeringsproblemen werden ondervonden, trof de Commissie niet tijdig passende maatregelen

32 – 40 **De meeste onderzochte projecten waren succesvol en boden goede vooruitzichten op duurzaamheid**

33 – 36 Bij een kwart van de onderzochte projecten werden de meeste van de verwachte resultaten niet bereikt

37 – 40 Bijna alle succesvolle onderzochte projecten boden goede vooruitzichten op duurzaamheid

41 – 44 **Conclusies en aanbevelingen**

Bijlage I — Onderzochte projecten

Bijlage II — Methode voor puntentoekenning

Bijlage III — Projecten van EUEI-PDF en concentratiesectoren in het kader van het 11e EOF per land

Bijlage IV — Uitvoeringsperiode, doelstellingen en resultaten van de onderzochte projecten

Bijlage V — Monitoring van de onderzochte projecten

Bijlage VI — Scores van de onderzochte projecten

Antwoorden van de Commissie

ACS: Landen in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan

DG DEVCO: Binnen de Commissie is directoraat-generaal Internationale Samenwerking en Ontwikkeling verantwoordelijk voor:

- het formuleren van EU-ontwikkelingsbeleid en het definiëren van sectoraal beleid op het gebied van externe steun;
- het samen met de Europese Dienst voor extern optreden opstellen van de meerjarige programmering voor de uit het EOF en de algemene begroting gefinancierde instrumenten voor externe steun;
- het toepassen van deze instrumenten;
- het bevorderen van coördinatie tussen de EU en de lidstaten inzake ontwikkelingssamenwerking en de externe vertegenwoordiging van de EU op dit gebied.

EOF's: Europese Ontwikkelingsfondsen

De EOF's zijn het voornaamste instrument voor de verlening van EU-hulp aan ontwikkelingssamenwerking voor de staten in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan (ACS) en aan landen en gebieden overzee (LGO). De partnerschapsovereenkomst die op 23 juni 2000 werd ondertekend in Cotonou voor een periode van 20 jaar („de Overeenkomst van Cotonou”) vormt het huidige kader voor de betrekkingen van de Europese Unie met de ACS- en LGO. De nadruk ligt vooral op de terugdringing en uiteindelijke uitbanning van armoede. Het 9e EOF betreft de periode 2000-2007 en het 10e EOF betreft de periode 2008-2013.

EF: ASC-EU-energiefaciliteit

Een in 2005 ingesteld financieringsinstrument ter ondersteuning van een betere toegang tot duurzame en betaalbare energiediensten voor de armen op het platteland en in voorsteden in ACS-landen.

EF I: Eerste energiefaciliteit, gefinancierd uit het 9e EOF

EF II: Tweede energiefaciliteit, gefinancierd uit het 10e EOF

EUEI: Het EU-energie-initiatief voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling

Het EUEI is een gezamenlijke inspanning die de Commissie en de lidstaten leveren om synergie tot stand te brengen tussen hun respectieve beleidslijnen en activiteiten inzake ontwikkeling. Het moet bijdragen tot de verwezenlijking van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen (MOD's) door de armen adequate, betaalbare en duurzame energiediensten te bieden. Het maakt ook deel uit van de reactie van de EU in het kader van het initiatief Duurzame energie voor iedereen (SE4All).

EUEI-FPD: Faciliteit voor partnerschapsdialoog voor het EU-energie-initiatief

In 2005 ingesteld door de Commissie en zes lidstaten (Duitsland, Finland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk en Zweden) om het bestuur in de energiesector te verbeteren. Dat gebeurt door hulp aan de partnerlanden bij het ontwikkelen van deugdelijke beleidslijnen en strategieën inzake energie.

GIZ: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (Duits Agentschap voor internationale samenwerking)

kW: Kilowatt (eenheid van vermogen), één kW is gelijk aan 1 000 watt

MOD's: Millenniumontwikkelingsdoelstellingen

De MOD's zijn acht internationale ontwikkelingsdoelstellingen die werden vastgesteld op de Millenniumtop van de Verenigde Naties in 2000 na de goedkeuring van de Millenniumverklaring van de Verenigde Naties. Het gaat onder meer om halvering van uiterste armoede en honger, het realiseren van algemeen basisonderwijs en het zorgen voor een duurzaam milieu. Alle lidstaten van de Verenigde Naties en vele internationale organisaties hebben toegezegd te zullen helpen om deze doelstellingen te realiseren tegen 2015.

Ngo: Niet-gouvernementele organisatie**OESO:** Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

De opdracht van de OESO is het stimuleren van beleid dat het economisch en sociaal welzijn van mensen in de hele wereld verbetert.

RGT: Resultaatgericht toezicht

Het RGT-systeem werd door DG DEVCO ingesteld in 2000. Het berust op korte, gerichte beoordelingen ter plaatse door externe deskundigen. Het heeft een gestructureerde en consistente methodologie om projectprestaties te toetsen aan vijf criteria: relevantie, doelmatigheid, doeltreffendheid, potentiële impact en waarschijnlijke duurzaamheid.

SE4All: Sustainable Energy for All (Duurzame energie voor iedereen)

Het initiatief werd door de secretaris-generaal van de VN gestart in 2011. Het telt drie onderling samenhangende en tegen 2030 te realiseren doelstellingen: i) zorgen voor algemene toegang tot moderne energiediensten; ii) de wereldwijde verbetering van de energie-efficiëntie verdubbelen; en iii) het aandeel van vernieuwbare energie in het geheel wereldwijd verdubbelen.

SMART: *Specific, Measurable, Achievable, Realistic and Time-bound* — specifiek, meetbaar, haalbaar, realistisch en tijdgebonden**VN:** Verenigde Naties**WSSD:** World Summit for Sustainable Development (Wereldtop over duurzame ontwikkeling)

Op de Wereldtop van 2002 in Johannesburg (Zuid-Afrika) werd opnieuw bevestigd dat duurzame ontwikkeling centraal moet staan op de internationale agenda. Een hele reeks streefdoelen en toezeggingen werd vastgesteld, gedaan en bevestigd door regeringen. Met name riepen de deelnemers aan de wereldtop op tot aanzienlijke uitbreiding van het gebruik van hernieuwbare energie.

I

Zoals werd belicht op de Wereldtop over duurzame ontwikkeling in 2002 te Johannesburg en bij andere internationale ontwikkelingsdebatten is de toegang tot energiediensten essentieel om vorderingen te boeken in de richting van de ontwikkelingsdoelstellingen. In 2004 hadden bijna twee miljard mensen, voornamelijk in plattelandsgedebieden en in voorsteden in ontwikkelingslanden, geen toegang tot adequate, betaalbare en duurzame energiediensten.

II

In juni 2005 keurde de ACS-EU-ministerraad de instelling goed van de ACS-EU-energiefaciliteit (EF) ter bevordering van toegang voor armen tot moderne energiediensten die sterk is gericht op Afrika bezuiden de Sahara en op hernieuwbare energie. Gedurende de periode 2006-2013 werd aan de EF 475 miljoen euro toegewezen uit het 9e en 10e Europees Ontwikkelingsfonds; dit bedrag was grotendeels bestemd voor subsidies voor projecten die waren geselecteerd na oproepen tot het indienen van voorstellen. Bij het begin van onze controle was na de eerste twee oproepen tot het indienen van voorstellen in totaal 268,2 miljoen euro toegewezen, waarvan 106 miljoen euro voor projecten in Oost-Afrika, de regio waar veruit het laagste percentage mensen toegang heeft tot elektriciteit.

III

Wij constateerden dat de Commissie meestal succes had, maar de EF beter had kunnen benutten om de armen in Oost-Afrika betere toegang te geven tot hernieuwbare energie.

IV

De Commissie wees de steun voor hernieuwbare energie toe aan projecten met duidelijke prioriteiten. Onvoldoende strikte toepassing van het selectieproces bracht echter mee dat aan een kwart van de onderzochte projecten subsidie werd verleend ondanks belangrijke ontwerpgebreken die waren opgemerkt.

V

De Commissie hield geen behoorlijk toezicht op alle projecten. De door de uitvoerende partners ingediende verslagen waren van ongelijke kwaliteit en de Commissie heeft niet getracht naleving van hun rapportageverplichtingen af te dwingen. Voor sommige projecten benutte zij de projectbezoeken ter plaatse en de resultaatgerichte toezichtsbeoordelingen onvoldoende ter aanvulling van de door de uitvoerende partners verstrekte informatie, vooral wanneer bekend was dat projecten ernstige problemen kenden. Voor sommige projecten waarbij ernstige uitvoeringsproblemen werden ondervonden, trof de Commissie niet tijdig passende maatregelen.

VI

De meeste onderzochte projecten waren succesvol en zullen waarschijnlijk duurzaam zijn indien de noodzakelijke maatregelen worden getroffen en de context niet al te veel verslechtert. Bij een kwart van de onderzochte projecten werd het grootste deel van de verwachte resultaten niet behaald, voornamelijk wegens niet-verholpen ontwerpgebreken en ontoereikend toezicht door de Commissie.

VII

Wij doen een aantal aanbevelingen voor een strengere projectselectie, versterkte monitoring en verbetering van de vooruitzichten op duurzaamheid.

Toegang tot energiediensten is essentieel voor vooruitgang in de richting van de ontwikkelingsdoelstellingen

01

In 2004 hadden bijna twee miljard mensen, voornamelijk in plattelandsgebieden en voorsteden in ontwikkelingslanden, geen toegang tot adequate, betaalbare en duurzame energiediensten¹. Schommelende brandstofprijzen op de internationale markt, een stijgende energievraag in ontwikkelingslanden en opkomende economieën en zorgen over de klimaatverandering vormen bijzondere uitdagingen in verband met een verbeterde toegang tot energiediensten.

02

Terwijl de lidstaten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) hun blootstelling aan stijgende energieprijzen verminderen, worden de meeste ontwikkelingslanden daaraan juist sterker blootgesteld doordat de sector geen aantrekkelijk investeringsklimaat kent en een lage procesefficiëntie². Het verband tussen gebrek aan toegang tot betaalbare en duurzame energiediensten en moeizame vorderingen in de richting van de meeste ontwikkelingsdoelstellingen werd belicht op de Wereldtop over duurzame ontwikkeling (WSSD) in 2002 in Johannesburg en bij andere internationale ontwikkelingsdebatten.

- 1 COM(2004) 711 def. van 26 oktober 2004 „De toekomstige ontwikkeling van het EU-Energie-initiatief en de voorwaarden voor de oprichting van een energiefaciliteit voor de ACS-landen“, blz. 2.
- 2 De ontwikkelingslanden gebruiken gemiddeld tweemaal zoveel aardolie-equivalent per eenheid economische output als OESO-landen (COM(2004) 711).

Afbeelding 1

© The Visible Earth, NASA.

Een duidelijk nachtelijk beeld van de continenten Europa en Afrika

De ACS-EU-energiefaciliteit werd ingesteld voor snelle prestatielevering ter plaatse

03

In het kader van de WSSD hebben de Commissie en de EU-lidstaten samen het EU-Energie-initiatief (EUEI) voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling ontwikkeld. Het moet bijdragen tot de verwezenlijking van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen (MOD's) door de armen in sociaaleconomisch achtergestelde gebieden adequate, betaalbare en duurzame energiediensten te bieden. Het EUEI opende de dialoog met de ontwikkelingslanden om hervormingen in de energiesector, technologie-overdracht en investeringen te bevorderen en initiatieven ter beperking van de klimaatverandering aan te moedigen.

04

In 2002 en 2003 benadrukte de Commissie de noodzaak van financiering in de energie-sector van de ontwikkelingslanden³. Deze noodzaak werd erkend door de lidstaten en de ACS-landen, die de oprichting van een ACS-EU-energiefaciliteit (EF) voorstelden⁴. In juni 2005 werd op voorstel van de Commissie⁵ door de ACS-EU-ministerraad de oprichting van de EF goedgekeurd op basis van een aantal belangrijke kernbeginselen (zie **tekstvak 1**).

- 3 COM(2002) 408 def. van 17 juli 2002 „De samenwerking op energiegebied met de ontwikkelingslanden” en COM(2003) 829 def. van 23 december 2003 „De Wereldtop over duurzame ontwikkeling, een jaar na dato: nakoming van onze verplichtingen”.
- 4 Op de conferentie „Energie voor Afrika” in november 2003 te Nairobi en op de ACS-EU-ministerraad in mei 2004 te Gaborone. De ACS-EU-Waterfaciliteit werd genoemd als een nuttig model met als hoofddoelstelling het verstrekken van veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen aan de armen.
- 5 COM(2004) 711.

Tekstvak 1

Voornaamste uitgangspunten van de ACS-EU-energiefaciliteit

De EF-activiteiten moeten worden gericht op:

- i) de ACS-landen die reeds een solide energiebeleid voeren of zich verbinden tot het ontwikkelen van een dergelijk beleid, met inbegrip van behoorlijk bestuur;
- ii) bevordering van eigen verantwoordelijkheid op nationaal niveau (en zo mogelijk ook grensoverschrijdend) door te zorgen voor samenhang met het relevante sectorbeleid en met een overkoepelende strategie voor armoedebestrijding;
- iii) flexibiliteit met betrekking tot cofinancieringsmechanismen met lidstaten, kredietinstellingen, de particuliere sector, publieke of maatschappelijke organisaties, en
- iv) stimulering van innovatie wanneer de uitdaging zich voordoet om de armen duurzame en betaalbare energiediensten te leveren.

Inleiding

05

De voornaamste doelstelling van de EF was het bevorderen van de toegang tot moderne energiediensten voor de armen op het platteland en in voorsteden, met een sterke geografische concentratie in Afrika bezuiden de Sahara. Andere doelstellingen waren het ondersteunen van een beter bestuur in de energiesector, het aantrekkelijker maken van die sector voor investeerders, het vergemakkelijken van grootschalige investeringen in grensoverschrijdende energie-infrastructuur, het promoten van bronnen van hernieuwbare energie en maatregelen voor energie-efficiëntie.

06

Over de periode 2006-2013 werd aan de EF 475 miljoen euro toegewezen: 220 miljoen euro voor de eerste faciliteit (EF I) die werd gefinancierd uit het 9e EOF, en 255 miljoen euro voor de tweede faciliteit (EF II) die werd gefinancierd uit het 10e EOF. Bijna 90 % van deze toewijzing (415,7 miljoen euro) werd besteed aan subsidies voor projecten die waren geselecteerd na oproepen tot het indienen van voorstellen⁶. Het resterende deel was bedoeld als steun voor de EUEI-faciliteit voor partnerschapsdialoog (FPD)⁷, een verzamelmecanisme waarmee middelgrote investeringsprojecten worden gefinancierd⁸, evenals het Afrika-EU-partnerschap voor infrastructuur⁹ en diverse activiteiten¹⁰.

07

Toen onze controle in juni 2014 begon, was in totaal 268,2 miljoen euro toegewezen aan 142 projecten van de eerste twee oproepen tot het indienen van voorstellen: 169 miljoen euro aan 74 projecten van de oproep tot het indienen van voorstellen die was gedaan in mei 2006 voor EF I en 99,2 miljoen euro aan 68 projecten van de eerste oproep in november 2009 voor EF III¹¹.

08

Ongeveer 85 % van de projecten die na de eerste twee oproepen tot het indienen van voorstellen waren geselecteerd, betrof hernieuwbare energie, 12 % hybride bronnen (hernieuwbaar en fossiel) en 3 % fossiele bronnen. Op basis van hun hoofdactiviteit kunnen de projecten als volgt worden ingedeeld: kleinschalige elektriciteitsproductie los van het net¹² (42 %), koppeling, transmissie en distributie van elektriciteit (42 %), bestuur/capaciteitsopbouw¹³ (9 %) en energie voor koken en andere zaken (7 %).

09

Een totaalbedrag van 106 miljoen euro werd toegewezen aan 50 projecten in Oost-Afrika. In deze regio heeft minder dan 20 % van de bevolking toegang tot elektriciteit, het laagste toegangspercentage in Afrika¹⁴. Hetzelfde geldt voor de toegang tot niet-vaste brandstof voor koken, namelijk minder dan 10 % van de bevolking tegenover 20 % in West- en Centraal-Afrika en meer dan 40 % in de zuidelijke regio van Afrika¹⁵.

- 6 De methode van oproepen tot het indienen van voorstellen bestaat niet alleen bij de EF. Nadere informatie is te vinden op de website van DG DEVCO <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/>
- 7 De EU-bijdrage ad 3,5 miljoen euro loopt via een delegatieovereenkomst naar de *Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ), de entiteit die het project van ongeveer 16,5 miljoen euro beheert. Andere bijdragen komen van Duitsland, Finland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk en Zweden. Het doel van deze FPD is de opbouw van institutionele capaciteit en de verbetering van het klimaat voor particuliere investeringen in de energiesector.
- 8 Van een aanvankelijk gepland maximum van 40 miljoen euro werd 24,8 miljoen euro bijgedragen aan zes projecten.
- 9 Een toewijzing van 17 miljoen euro die vooral grensoverschrijdende koppelingen van nationale netwerken moest bevorderen.
- 10 Consultancy en dienstverlening voor de beoordeling van voorstellen, monitoring, evaluatie en controle van projecten en reserves.
- 11 De laatste twee oproepen voor EF II, respectievelijk in maart en oktober 2013, werden afgesloten in december 2014. In totaal werd 147,5 miljoen euro aan subsidies toegewezen aan 31 projecten.
- 12 Een vrij kleine elektriciteitsproductie-eenheid die lokaal stroom verdeelt maar niet is aangesloten op het hoofdelektriciteitsnet.
- 13 Alle projecten in andere categorieën omvatten elementen voor capaciteitsopbouw.
- 14 In de andere regio's van Afrika ligt het toegangspercentage tot elektriciteit tussen 34 % en 44 %. Voor details zie het Rapport 2011/2012 van het Afrika-EU-energiepartnerschap (<http://www.euei-pdf.org/support-to-the-africa-eu-energy-partnership-aep>)

Reikwijdte en aanpak van de controle

10

Wij wilden beoordelen of de Commissie erin is geslaagd om de EF te gebruiken om de armen in Oost-Afrika meer toegang te geven tot hernieuwbare energie. Onze controle was toegespitst op drie kernvragen:

- a) Wees de Commissie de EF-steun voor hernieuwbare energie toe aan goed ontworpen projecten met duidelijke prioriteiten?
- b) Hield de Commissie behoorlijk toezicht op de projecten?
- c) Werden de doelstellingen van de projecten verwezenlijkt?

11

De controle was gericht op projecten met hernieuwbare energie¹⁶ die waren gefinancierd in het kader van de eerste twee oproepen tot het indienen van voorstellen in twaalf Oost-Afrikaanse landen¹⁷. De controle werd uitgevoerd tussen juni 2014 en februari 2015 en omvatte:

- a) onderzoek van EU-beleidsdocumenten met betrekking tot de energiesector in ontwikkelingslanden, de EDF-samenwerkingsstrategie en de EF;
- b) gesprekken met ambtenaren van DG DEVCO en met vertegenwoordigers van contractpartners;
- c) onderzoek van zestien projecten die werden uitgevoerd in vijf landen: Kenia, Madagaskar, Mozambique, Tanzania en Zambia (zie **bijlage I**)¹⁸. Selectiecriteria waren onder meer het materieel belang¹⁹ en de afdekking van alle gebruikte technologieën en van de diverse soorten uitvoerings- en exploitatiepartners²⁰. Het onderzoek was gericht op het beoordelen van de doeltreffendheid van deze projecten, waaraan een score werd toegekend aan de hand van relevante criteria uit de methodologie Resultaatgericht toezicht (RGT) van de Commissie (zie **bijlage II**).

- d) bezoeken aan Madagaskar van 13 tot 23 oktober en aan Zambia en Tanzania van 3 tot 20 november, waarbij gesprekken werden gevoerd met personeel van de EU-delegaties, vertegenwoordigers van overheidsinstanties van de begunstigde landen en uitvoeringspartners, alsmede bezoeken ter plaatse aan acht projecten.

- 15 Niet-vaste brandstof voor koken is voornamelijk gas in gasflessen of kerosine ter vervanging van brandhout en houtskool.
- 16 fotovoltaïsche zonne-energie, windkracht, waterkracht en biomassa.
- 17 De betrokken Oost-Afrikaanse landen zijn: Burundi, Djibouti, Eritrea, Ethiopië, Kenia, Madagaskar, Malawi, Mozambique, Rwanda, Tanzania, Uganda en Zambia.
- 18 Worden in de opmerkingen projecten genoemd, dan zijn het nummer en de korte benaming ervan vermeld in de bijlagen.
- 19 EF-bijdrage van ten minste 0,5 miljoen euro.
- 20 Niet-gouvernementele organisaties (ngo's), semi-overheidsinstellingen en particuliere bedrijven.

De Commissie koos de juiste prioriteiten voor de EF-steun, maar een kwart van de onderzochte projecten vertoonde ernstige ontwerpgebreken

12

Wij onderzochten of de Commissie de juiste prioriteiten koos voor de EF-steun en of zij deze had toegewezen aan goed ontworpen projecten.

Door het selectieproces werden projecten gesteund overeenkomstig de EF-prioriteiten

13

Bij het systeem van oproepen tot het indienen van voorstellen hoort een transparant en goed gedocumenteerd selectieproces (zie **tekstvak 2**).

Tekstvak 2

De selectie van projectvoorstellen

Om een ruime deelname, doorzichtigheid en vraaggerichte aanpak te verzekeren, wordt aan de oproep tot het indienen van voorstellen en aan de richtsnoeren voor deelnemers veel publiciteit gegeven. Die richtsnoeren bevatten praktische instructies voor de deelnemers en vermelden de doelstellingen en prioriteiten van de oproep. De deelnemers presenteren een ontwerpnota met de hoofdkenmerken van het voorgestelde project alsook een volledige aanvraag met een beschrijving van de voorgestelde actie, het budget en gedetailleerde informatie over de deelnemers.

Het beheer van de oproep tot het indienen van voorstellen staat onder toezicht van een evaluatiecomité²¹ dat verantwoordelijk is voor de toetsing van de voorstellen aan de in de richtsnoeren genoemde selectie- en gunningscriteria.

Zowel de ontwerpnota als de volledige aanvraag worden beoordeeld door twee personen, meestal een extern adviseur en een vertegenwoordiger van de betrokken EU-delegatie²². Bij die beoordelingen wordt gewerkt aan de hand van een scoresysteem en gestandaardiseerde evaluatieformulieren met criteria die met name betrekking hebben op de relevantie, haalbaarheid, doeltreffendheid, duurzaamheid en kosteneffectiviteit van de projecten.

Bij een aanzienlijk meningsverschil tussen beide beoordelaars verricht het evaluatiecomité een derde beoordeling om de eindscore te bepalen.

De subsidies worden toegekend aan de projecten met de hoogste scores.

²¹ Bij de oproepen tot het indienen van voorstellen voor de EF bestaat het evaluatiecomité uit vertegenwoordigers van de Commissie (DG DEVCO, DG Milieu, DG Onderzoek en Innovatie, DG Energie) en van het ACS-secretariaat.

²² Een project met activiteiten in meerdere landen wordt beoordeeld door een extern adviseur en een vertegenwoordiger van het betrokken regionaal directoraat van DG DEVCO.

Opmerkingen

14

Bij de eerste twee oproepen voor de EF werden 975 voorstellen ingediend waaruit 142 projecten werden geselecteerd (15 %). Wat betreft de relevantie van de projecten zorgden de selectiecriteria voor consistentie met de prioriteiten in de EF en de twee oproepen tot het indienen van voorstellen:

- a) Alle twaalf onder de controle vallende Oost-Afrikaanse landen hadden, of waren bezig met de vaststelling van, een nationaal energiebeleid. Uit de EUEI-FPD (zie paragraaf 6) werd tevens aan elf van deze landen steun verleend om hun institutionele capaciteit op te bouwen en het ondernemingsklimaat te verbeteren voor investeringen in de energiesector (zie **bijlage III**)²³.
- b) Een hoge prioriteit werd toegekend aan projecten met gebruik van vernieuwbare energiebronnen, die goed waren voor 85 % van de verleende subsidies (zie paragraaf 8).
- c) De projecten sluiten aan op welomschreven behoeften aan toegang tot moderne energiediensten (zie **tekstvak 3**) in plattlandsgebieden of in voorsteden waar meestal niet al te welvarende of arme gemeenschappen leven.

23 Voor acht landen was energie ook geselecteerd als concentratiesector in de samenwerkingsstrategieën van het 11e EOF.

Tekstvak 3

De elementaire energiebehoeften van arme bevolkingsgroepen

In plattlandsgebieden en voorsteden zijn de prioritare elektriciteitsbehoeften van huishoudens meestal verlichting, het opladen van mobiele telefoons, een radio- of tv-toestel, luchtcirculatie en, zo mogelijk, een koelkast, airconditioning of andere apparatuur. Op het niveau van een dorp of gemeenschap ligt de hoogste prioriteit doorgaans bij elektriciteit voor medische centra, en vervolgens naar administratieve gebouwen, scholen en — waar nodig — waterpompen. Economische activiteiten die mogelijk worden gemaakt door de komst van elektriciteit zijn onder meer: malen van granen, doppen van rijst, zagen van hout, koelen van voedsel en drank, kleermakerij of communicatiecentra.

Energie voor koken is in veruit de meeste gevallen nog steeds afkomstig van brandhout of houtskool. Dankzij brandstofbesparing en goed bosbouwbeheer zijn gefabriceerde kachels een eerste stap naar meer efficiëntie in energieproductie en -gebruik. Moderne energieoplossingen voor koken zijn de beschikbaarheid van betaalbare en veilige gasflessen of biogasproductie dicht bij de plaats van gebruik. (Bronnen: diverse projectdocumenten en het verslag „Poor people's energy outlook 2013” — Energievooruitzichten voor armen in 2013. <http://practicalaction.org/ppeo2013-pr>)

Afbeelding 2

Bron: Europese Rekenkamer.

Zichtbaarheidsbord van het project „Verbetering van de toegang tot geïntegreerde moderne energiediensten ten behoeve van armoedebestrijding” (Matadi, Siha-district, Tanzania)

Een kwart van de onderzochte projecten werd gefinancierd hoewel bij de beoordeling ernstige ontwerpgebreken waren vastgesteld

15

Ten aanzien van het projectontwerp werden passende criteria toegepast ter beoordeling van:

- i) de praktische haalbaarheid (de capaciteit van de partners en de methodologie voor de projectuitvoering);
- ii) de duurzaamheid (sociaaleconomisch, financieel, technisch en ecologisch);
- iii) de kosteneffectiviteit (verhouding tussen kosten en verwachte resultaten), en
- iv) de herhaalbaarheid (demonstratieve effecten als model voor latere herhaling).

16

Bij elf van de onderzochte projecten was de score consistent met de analyseopmerkingen van beide beoordelaars. Dat was niet het geval bij de vijf overige projecten, waarvoor het selectieproces inconsistenties vertoonde die door het evaluatiecomité niet waren opgemerkt:

- a) In één geval²⁴ was de hoge score van de externe beoordelaar onlogisch wegens de ernstige ontwerpgebreken en de grote kans op mislukking van het project die hij had ontdekt²⁵. Daar de door beide beoordelaars toegekende scores boven de drempelwaarde lagen, werd het project geselecteerd.

- b) Bij de vier andere projecten²⁶ moest het voorstel aan een derde beoordeling worden onderworpen omdat de externe beoordelaars hadden gewezen op ernstige ontwerpfouten die een groot risico inhielden voor de projecten (bijvoorbeeld ontbrekende expertise bij de aanvrager, al te ambitieuze doelstellingen, onrealistische uitvoeringsplannen, gevaar voor de duurzaamheid van de primaire bronnen, ongunstige kosteneffectiviteit, al te optimistisch en/of ambigu bedrijfsplan). Bij de derde beoordeling, waarbij subsidieverlening werd aanbevolen, werd echter niet behoorlijk rekening gehouden met de vastgestelde risico's en met het ontbreken van corrigerende maatregelen.

17

In vier van deze vijf gevallen²⁷ waren de ernstige ontwerpgebreken de hoofdoorzaak van de mislukking van de projecten (zie paragraaf 36).

18

Het selectieproces omvatte een beoordeling van de geschiktheid van het logisch kader van elk project²⁸. De doelstellingen van de projecten waren SMART²⁹, maar doordat het ontbrak aan behoorlijke haalbaarheidsstudies waren de gekozen prestatie-indicatoren voor toezicht op de uitvoering ervan niet altijd gebaseerd op precieze uitgangswaarden en weldoordachte streefdoelen.

- 24 Project 5 (Opwaardering)
- 25 Bijvoorbeeld: te ambitieus project, zeer optimistisch(e) bedrijfsplan en veronderstellingen, geschiktheid van het lopende proefproject niet aangetoond.
- 26 Projecten 2 (Best-Ray), 6 (Bioenergelec), 13 (Nice Roll-out) en 16 (Hout en houtskool).
- 27 Projecten 5 (Opwaardering), 6 (Bioenergelec), 13 (Nice Roll-out) en 16 (Hout en houtskool). Zie **bijlage IV**, kolom „Ontwerp”, projecten met score C of D.
- 28 Dit beschrijft het verband tussen de sociaaleconomische behoeften waarin het project moet voorzien en de doelstellingen, inputs, activiteiten en resultaten ervan.
- 29 Specifiek, meetbaar, haalbaar, realistisch en tijdgebonden.

Opmerkingen

19

Voor vijf van de dertien (bijna) voltooide projecten was een aanzienlijke aanpassing van hun prestatie-indicatoren nodig in het licht van de reële situatie ter plaatse³⁰, om de technische mogelijkheden te verbeteren³¹ of om een onverwachte gebeurtenis op te vangen³² (zie **bijlage IV**). Dit was vooral het geval bij projecten van EF 1. De Commissie heeft deze kwestie aangepakt bij de projecten van EF II. Bij de eerste oproep tot het indienen van voorstellen voor EF II werd aanbevolen om haalbaarheidsstudies te verrichten alvorens een aanvraag werd ingediend, en bij de tweede oproep was dit verplicht.

De Commissie hield geen behoorlijk toezicht op alle projecten

20

Wij onderzochten of de Commissie uit de projectrapportage de nodige informatie haalde om de voortgang te kunnen volgen en of zij waar nodig tijdig passende maatregelen trof.

De verslagen van de uitvoerende partners waren van ongelijke kwaliteit

21

In de met uitvoerende partners gesloten subsidiecontracten wordt bepaald dat de subsidie zal worden betaald in tranches, naarmate de EU-delegatie de beschrijvende en financiële tussentijdse en eindverslagen goedkeurt. Die verslagen moeten in overeenstemming zijn met een in het subsidiecontract opgenomen model: een lijst van verrichte activiteiten, een verklaring waarom bepaalde geplande activiteiten niet konden worden uitgevoerd, bespreking van de ondervonden problemen en de aanpak daarvan, beoordeling van de bereikte resultaten.

22

Voor vijf van de zestien onderzochte projecten kwam de rapportage op tijd en was deze van de gewenste kwaliteit. Deze vijf projecten werden alle uitgevoerd door ervaren ontwikkelingspartners³³. Voor de andere projecten geldt het volgende:

- a) in de beschrijvende verslagen ontbrak regelmatig informatie over vorderingen in de richting van de doelstellingen;
- b) waren die vorderingen onbevredigend, dan bevatten de verslagen vaak slechts beperkte gegevens over de geplande of getroffen maatregelen;
- c) bij aanzienlijke vertraging in de uitvoering werden de betalingsverzoeken en de daaraan gekoppelde verslagen zeldzamer, zodat de EU-delegaties nog minder informatie ontvingen.

- 30 Voor project 5 (Opwaardering) bleken de beschikbare middelen onverenigbaar met de geografische verdeling en het aantal uit te rusten locaties. Voor project 15 (Boreale) waren de kosten en de technische complexiteit van de windkrachtcentrales onverenigbaar met de plaatselijke capaciteiten en één van de acht dorpen had te weinig inwoners voor een duurzaam project.
- 31 Voor project 8 (Sahambano) bleek uit de topografische studie dat de beschikbare waterkracht 700 kW bedroeg in plaats van de geplande 460 kW. Voor project 7 (rHYviere) bereikte de geïnstalleerde waterkracht voor de drie locaties 890 kW in plaats van de geplande 600 kW.
- 32 Bij project 6 (Bioenergelec) werd bebossing van één specifieke locatie (van de vijf geplande) vernield door een cycloon voordat de elektriciteitscentrale was gebouwd.
- 33 Projecten 2 (Best-Ray), 4 (Biogas), 7 (rHYviere), 9 (Resouth) en 15 (Boreale).

23

DG DEVCO heeft een consultancybedrijf gecontracteerd om de EU-delegaties te helpen bij de beoordeling van de rapporten van de uitvoerende partners, om gegevens te registreren over de vorderingen bij de uitvoering, om een gestructureerd EF-monitoringinstrument te vormen en om te rapporteren over de algemene resultaten van de EF. Wanneer het consultancybedrijf gebreken ontdekte in de tijdigheid, kwaliteit of volledigheid van de verslagen, bracht het de uitvoerende partner en de EU-delegatie op de hoogte en gaf het aanbevelingen om waar nodig de uitvoering te vergemakkelijken. Het voltooide zijn onderzoek van de verslagen van de partners meestal één à vijf maanden na de rapportageperiode. Doordat het contract met het bedrijf echter pas laat werd verlengd, werden de activiteiten verscheidene maanden onderbroken, zodat dit onderzoek in sommige gevallen aanzienlijk werd vertraagd (zie *bijlage V*).

24

Dit standaardonderzoek door één enkele entiteit was nuttig om de rapportage door de uitvoerende partners enigszins te harmoniseren en te verbeteren. Het consultancybedrijf had echter niet de bevoegdheid om uitvoering van zijn aanbevelingen af te dwingen en in zijn contract waren geen middelen uitgetrokken voor controle ter plaatse van de door de uitvoerende partners verstrekte gegevens. Die verificatie was alleen mogelijk wanneer andere informatiebronnen beschikbaar waren³⁴.

25

Volgens het budget van de onderzochte projecten moesten de uitvoerende partners tussentijdse en eindevaluaties organiseren en daarvoor externe adviseurs contracteren. Slechts de helft van de tussentijdse evaluaties werd ook uitgevoerd. Voor vijf van de elf onderzochte EF I projecten werd geen tussentijdse evaluatie verricht, hoewel ze waren gestart in 2008 en het ten tijde van de controle ongeveer een jaar zou duren voor ze zouden worden afgerond³⁵. Eén project van EF II³⁶ liep reeds ongeveer drie jaar en zou volgens plan over minder dan een jaar eindigen, maar ook dit project was nog niet onderworpen aan een tussentijdse evaluatie (zie *bijlage V*).

Voor sommige projecten waarbij ernstige uitvoeringsproblemen werden ondervonden, trof de Commissie niet tijdig passende maatregelen

26

De gebreken in de projectrapportage werden benadrukt in het verslag van februari 2012 over de tussentijdse evaluatie van de door DG DEVCO georganiseerde eerste oproep tot het indienen van voorstellen³⁷. De Commissie gaf aan deze bevinding geen follow-up door corrigerende maatregelen te plannen met een bijbehorend tijdschema en een bevoegdheidsverdeling³⁸.

- 34 Verslagen over bezoeken ter plaatse door de programmabeheerder van de EU-delegatie, verslagen over resultaatgericht toezicht en externe evaluaties.
- 35 De tussentijdse evaluatie van project 6 (Bioenergelec) werd verricht in maart 2013, dus vijf jaar na de start van een project dat aanvankelijk in drie jaar zou worden uitgevoerd.
- 36 Project 16 (Hout en houtskool).
- 37 Tussentijdse evaluatie van de eerste oproep tot het indienen van voorstellen voor de energiefaciliteit van het 9e EOF.
- 38 Deze kwestie bestaat niet alleen bij deze evaluatie. Zoals wordt vermeld in Speciaal Verslag nr. 18/2014 over de evaluatiesystemen en resultaatgerichte toezichtsystemen van EuropeAid vertoont de follow-up van de evaluatiebevindingen tekortkomingen (paragrafen 56-60).

Opmerkingen

27

Wanneer de uitvoerende partners niet voldoen aan hun rapportageverplichtingen, heeft DG DEVCO volgens de contracten te allen tijde het recht om bijkomende informatie te vragen — die binnen een maand moet worden verstrekt — maar ook om het contract te beëindigen en de reeds betaalde en niet onderbouwde bedragen terug te vorderen. DG DEVCO heeft geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid.

28

Bij de drie onderzochte EU-delegaties was er weinig bewijs voor regelmatige bezoeken ter plaatse door de programma-beheerders, zelfs wanneer de delegaties wisten dat er ernstige problemen waren ondervonden, zoals bij de twee mislukte EF I-projecten³⁹. Ter verklaring werd er gewezen op de beperkte middelen en op het feit dat EF-projecten een lagere prioriteit hadden dan programma's in het kader van de EOF-samenwerkingsstrategie met partnerlanden⁴⁰.

29

Voor projecten die zelden worden bezocht door delegatiepersoneel of die problemen ondervinden, kunnen de programmabeheerders bij de EU-delegaties aan DG DEVCO vragen een RGT-bezoek (resultaatgericht toezicht) te plannen. Voor tien van de zestien onderzochte projecten was er ten minste één RGT-actie⁴¹ (zie **bijlage V**). Van deze mogelijkheid werd echter onvoldoende gebruik gemaakt wanneer bij projecten ernstige en welbekende uitvoeringsmoeilijkheden werden ondervonden:

- a) Voor project 5 (Opwaardering), dat startte in januari 2008, was er slechts één RGT-actie in juni 2013. In het verslag werd gewezen op de chaotische situatie, maar het was te laat om in te grijpen;

- b) project 6 (Bioenergelec), dat startte in april 2008, werd nooit onderworpen aan RGT ondanks ernstige vertraging bij de uitvoering⁴² en slechte resultaten.

30

Wanneer de Commissie denkt dat het contract niet langer op doeltreffende of passende wijze kan worden uitgevoerd, kan zij trachten samen met de uitvoerende partner een oplossing te vinden en kan zij het contract beëindigen indien er geen oplossing wordt gevonden. De Commissie volgde deze koers niet toen medio 2010 duidelijk werd dat beide in paragraaf 29 genoemde projecten niet langer volgens plan konden worden uitgevoerd:

- a) Bij project 5 (Opwaardering) was het misschien mogelijk geweest het geografische bereik en het aantal uit te rusten dorpen sterk te beperken en de voortzetting van de jatropha-teelt opnieuw te bekijken⁴³.
- b) Bij project 6 (Bioenergelec) had het projectplan kunnen worden herbeoordeeld in het licht van de magere resultaten van een eerder, vergelijkbaar project dat eveneens in Madagaskar door dezelfde partner was uitgevoerd⁴⁴.

- 39 Voor de projecten 5 (Opwaardering) en 6 (Bioenergelec) werd de uitvoeringsperiode verlengd tot 78 maanden, respectievelijk 81 maanden (zie **bijlage V**). Voor project 6 (Bioenergelec) kon er geen documentatie van bezoeken ter plaatse worden overgelegd voor onderzoek door de Rekenkamer.
- 40 Het probleem van onvoldoende bezoeken ter plaatse komt niet alleen bij EF-projecten voor. Zoals DG DEVCO aangaf in zijn jaarlijks activiteitenverslag 2014, kon het DG zijn doelstelling — ten minste 80 % van de lopende projecten en contracten te bezoeken — niet realiseren (blz. 112 en bijlage 10, blz. 297-299). In 2014 was het algemene resultaat 69 %, dus lager dan de 72 % van 2013. Een van de genoemde redenen is personeelsbeperking.
- 41 Bij drie projecten waren er twee RGT-acties.
- 42 Aanvankelijk geplande uitvoeringsperiode 36 maanden, verlengd tot 81 maanden.
- 43 Jatropha is een plant waarvan de olierijke zaden worden verwerkt tot biodiesel.
- 44 Dit twee jaar voordien gestarte project leverde geen bevredigende resultaten op, met name door de onbetrouwbaarheid van machines die ook werden gebruikt voor project 6 Bioenergelec.

Opmerkingen

31

EF II — project 6 (Hout en houtskool) wordt in verscheidene landen uitgevoerd door een particulier bosbouwbedrijf. Het was gestart in maart 2012 en minder dan een jaar vóór de geplande voltooiingsdatum (juli 2015) was er voor de innovatieve component houtskool⁴⁵ geen vooruitgang geboekt; die leek bovendien onwaarschijnlijk. De EU-delegaties in de betrokken landen hadden niet getracht de oorzaken van de mislukking van het project te ontdekken en hadden ook geen maatregelen getroffen. Daar de innovatieve houtskoolcomponent de basis vormde om het project aan te merken als subsidiabel in het kader van de EF, betekent het niet realiseren van dit element dat de Commissie een deel van de financiering zou kunnen terugvorderen.

De meeste onderzochte projecten waren succesvol en boden goede vooruitzichten op duurzaamheid

32

Wij onderzochten of de beoogde projectresultaten werden bereikt volgens plan en of deze resultaten duurzaam waren.

Bij een kwart van de onderzochte projecten werden de meeste van de verwachte resultaten niet bereikt

33

Bij de uitvoeringsperioden zoals genoemd in de projectvoorstellen en zoals vervolgens in de subsidieovereenkomsten opgenomen, werd de voor projectuitvoering vereiste tijd meestal onderschat⁴⁶. Negen van de elf onderzochte EF I-projecten moesten worden verlengd en twee ervan duurden tweemaal zo lang als aanvankelijk gepland (zie *bijlage IV*).

34

Van de zestien onderzochte projecten waren er twaalf geslaagd: bij vijf ervan waren de streefdoelen overtroffen of zou dit waarschijnlijk het geval zijn, bij twee ervan waren de streefdoelen behaald of zou dit waarschijnlijk het geval zijn, en de overige vijf zouden waarschijnlijk hun streefdoelen niet realiseren maar behaalden toch redelijke resultaten⁴⁷ (zie de *bijlagen IV* en *VI*, kolom „Resultaten”, projecten met score A of B). **Tekstvak 4** bevat twee voorbeelden van succesvolle projecten.

- 45 Gebruik van industriële ovens in plaats van weinig rendabele ambachtelijke productie.
- 46 Bijvoorbeeld haalbaarheidsstudies, aanvragen voor bouwvergunningen en aanbestedingsprocedures (zie ook paragraaf 19).
- 47 Vastgesteld werden resultaten boven 75 % van de streefdoelen of bemoedigende vorderingen na voltooiing van de projectuitvoering (bijvoorbeeld een geleidelijk stijgend aantal aangesloten huishoudens).

Voorbeelden van succesvolle projecten

Project 4 (Biogas) — Dit in Kenia uitgevoerde project was erop gericht methaangas te winnen met slibverwerkingsinstallaties op kleine landbouwbedrijven met drie tot tien melkkoeien. Het biogas wordt gebruikt als brandstof voor het koken in de huishoudens van de landbouwers. Het helpt om brandhout en houtskool te besparen, vermindert de luchtvervuiling in huis aanzienlijk en verbetert de bemestingswaarde van het slib. Micro-ondernemingen en publieke projectontwikkelaars waren bij het project betrokken om herhaling van het project te verzekeren. Dankzij het project werden 765 slibverwerkingsinstallaties geplaatst in vijf provincies van Kenia (streefdoel was 460).

Project 14 (Kleinschalige zonne-energie-installaties) Dit project was erop gericht ongeveer 18 000 personen (ofwel 4 000 gezinnen) in twee plattelandsdistricten van Mozambique toegang te geven tot duurzame zonne-energie op kleine schaal. Lampen op zonne-energie bieden een alternatief voor het verbranden van hout of kerosine voor verlichting. Die lampen worden tegen een geringe dagelijkse vergoeding beschikbaar gesteld door kleinschalige ondernemingen (oplaadstations), geleid door lokale ondernemers die een speciale opleiding kregen vanuit het project. Verspreid over 25 dorpen werden 41 opaadstations ingericht en zo kregen 14 760 personen (ofwel 82 % van het streefdoel) zuinige verlichting met schone energie. De helft van deze ondernemers is vrouw. Oplaadstations op zonne-energie worden ook gebruikt voor het opladen van gsm's en andere kleine toestellen zoals radio's en tondeuses.

Opmerkingen

35

De stroomvoorzieningsprojecten op het platteland waarbij ook energiediensten werden geboden aan huishoudens en plaatselijke overheidsgebouwen (door aansluiting op een mininetwerk in dorpen of individuele installaties bij woningen op het platteland) hadden een zeer positief effect doordat ze het dagelijks leven in plattelandsgemeenschappen verbeterden, hoewel de verwachte nieuwe economische activiteit slechts langzaam op gang kwam. Zo vormden de bijkomende faciliteiten en het comfort een stimulans voor gekwalificeerd personeel op sleutelposities — leraren, dokters, rechters — om in afgelegen gebieden te gaan werken. Daaruit volgen effecten zoals een betere beschikbaarheid van overheidsdiensten en bijkomende werkgelegenheid, die essentieel zijn voor de armoedebestrijding⁴⁸.

48 Bijvoorbeeld de projecten 2 (Best-Ray), 3 (Majaua), 7 (rHYviere), 10 (Elektriciteitsvoorziening van het platteland) en 12 (Groene energie).

Afbeelding 3-4

Uitbreiding van het net, met name naar de Kamilambo-kliniek „Rural electrification infrastructure and small-scale projects” (infrastructuur ten behoeve van de stroomvoorziening op het platteland en kleinschalige projecten) (Mumbwa-district, Zambia)

Een transformator van laag voltage wordt aangesloten op het distributienet in het dorp Sahasinaka, in het kader van het rHYviere-project (Provincie Fianarantsoa, Madagaskar)

Bron: Europese Rekenkamer.

36

Bij vier projecten werden de meeste verwachte resultaten echter niet bereikt, meestal wegens ontwerpgebreken en ontoereikend toezicht door de Commissie tijdens de uitvoering (zie **bijlage VI**, kolom „Resultaten”, projecten met score D):

- a) Na vijf jaar uitvoering van project 5 (Opwaardering) was de toegang tot moderne energiediensten in slechts elf van de geplande 120 dorpen gerealiseerd⁴⁹. Bepaalde aangeschafte uitrustingsstukken bleven ongebruikt en werden verouderd.
- b) Bij project 6 (Bioenergelec) zou elektriciteit worden geproduceerd uit biomassa door met name hout te verbranden in een stoommotor die een generator aandreef. Vele van de ernstige risico's die in de selectiefase waren opgemerkt, deden zich ook voor⁵⁰. De verwoesting van het bos op een van de vijf gekozen locaties door een cycloon was echter een groot risico dat niet was voorzien maar wel uitkwam. Zes jaar na de start van het project was slechts één installatie voltooid en deze werkte slechts af en toe⁵¹. Het was zeer voorbarig om de installatie van vijf eenheden te plannen zonder overtuigende feedback van een proefproject⁵².
- c) Project 13 (Nice Roll-out) was erop gericht een reeds operationeel internet-centrum op zonne-energie in Gambia uit te breiden tot meer dan 50 locaties in Zambia en Tanzania. Het project moest worden beëindigd wegens de ontbinding van de uitvoerende partner in 2013. Het bedrijfsmodel met deelname van de particuliere sector werd reeds in de fase van evaluatie van het voorstel als een aanzienlijk risico beschouwd.

- d) Project 16 (Hout en houtskool) was gericht op duurzame productie van hout en houtskool op het platteland. De uitvoerende partner had meer belangstelling getoond voor de winstgevende houtnijverheid dan voor de innovatieve houtskoolcomponent, die de reden was om het project te selecteren voor EF-subsidies.

Bijna alle succesvolle onderzochte projecten boden goede vooruitzichten op duurzaamheid

37

Bij één van de twaalf onderzochte projecten die succesvol waren, bestond enige bezorgdheid over de duurzaamheid gezien de technische complexiteit ervan in combinatie met een tekort aan plaatselijke capaciteit. Er bestond een risico van technisch falen op korte en middellange termijn⁵³. De elf andere projecten zouden waarschijnlijk duurzaam zijn indien de beoogde noodzakelijke maatregelen werden genomen volgens plan en de context⁵⁴ niet al te veel verslechterde (zie **bijlage VI**, kolom „Duurzaamheid”, projecten met score B).

- 49 Bijvoorbeeld aanslepende aanbestedingsprocedures, logistieke problemen, verschuiving van de vraag door concurrentie van andere technologieën en ondoeltreffende jatropa-teelt. Verder heeft het project te lijden van een juridisch geschil tussen de partner en een leverancier die middelen blokkeerde zonder zijn verbintenis na te komen.
- 50 Het project had ook te lijden van een conflictsituatie tussen de leverancier van de uitrusting en het nationale agentschap voor stroomvoorziening van het platteland (eveneens een projectpartner).
- 51 De machines van Braziliaanse herkomst zijn eigenlijk een prototype en nog sterk afhankelijk van de fabrikant.
- 52 In het voorstel waren zes installaties gepland, maar in de subsidieovereenkomst waren er slechts vijf opgenomen.
- 53 Project 9 (Resouth) is gewaardeerd met een C vanwege de complexiteit van de windturbinecomponent en de extreem afgelegen ligging ervan.
- 54 Exogene factoren die een directe of indirecte invloed op de projecten kunnen hebben, zoals de sociaaleconomische omstandigheden, de veiligheidssituatie, een belangrijke verandering van het sectoraal beleid, of aantasting van het milieu.

Opmerkingen

38

Voor de projecten met betrekking tot een gedecentraliseerde elektriciteitsgenerator en netdistributie⁵⁵ vereist de duurzaamheid een adequate bedrijfsvoering (elektriciteitsproductie en -verkoop) alsmede regelmatig technisch onderhoud⁵⁶. In het kader van alle projecten werd opleiding aangeboden ter verbetering van de management- en technische capaciteiten van toekomstige exploitanten. Gezien de lokale capaciteiten blijft er echter behoefte aan periodieke opleiding na de voltooiing van projecten om te zorgen voor een optimaal beheer van de productie-eenheden⁵⁷.

- 55 Project 1 (Mwenga), 3 (Majaua), 7 (rHyviere), 8 (Sahambano), 9 (Resouth), 10 (Rural electrification - stroomvoorziening op het platteland) en 15 (Boreale).
- 56 Bepaalde gevallen vergen bijzondere aandacht, bijvoorbeeld met betrekking tot enkele tekortkomingen in verband met de kwaliteit van de aangelegde infrastructuur en de geïnstalleerde uitrusting.
- 57 Gevestigde uitvoeringspartners hebben na afloop van hun contract nu en dan steun geleverd op eigen kosten, bijvoorbeeld in het geval van project 9 (Resouth).

Afbeelding 5-6

Bron: Europese Rekenkamer.

Fotovoltaïsche eenheid op het dak van een school, alsmede instructiekaart, in het kader van het project „betere toegang tot stroomvoorziening” (Kalomo-district, Zambia)

39

Sommige projecten hebben ook milieukwesties onder de aandacht gebracht (zie voor een voorbeeld **tekstvak 5**) en opleiding aangeboden over het opstarten van een micro-onderneming, hetgeen mogelijk werd door de komst van elektriciteit.

40

Productie-eenheden die elektriciteit leveren aan één enkele afnemer (d.w.z. aansluiting op het hoofdnnet dat meestal wordt geëxploiteerd door een semi-overheidsorgaan) kunnen te maken krijgen met wanbetaling, waardoor de duurzaamheid van het project gevaar kan lopen⁵⁸. Dit is een bekend risico, en hervormingen van het nationale energiebeleid zijn erop gericht betere praktijken af te dwingen en de exploitanten van het nationale net gezonder te maken, waardoor zij beter in staat zijn om hun leveranciers te betalen⁵⁹.

58 Project 7 (rHyviere, 1 van de 3 locaties) en 8 (Sahambano).

59 Zo ondersteunt de Wereldbank in Tanzania en Madagaskar grootschalige programma's voor de hervorming van de energiesector.

Tekstvak 5

Het behoud van de primaire energiehulpbron is van essentieel belang voor duurzaamheid

Project 7 (rHyviere) — Het project had als doel de aanleg van kleine productie-eenheden van hydro-elektrische energie in een heuvelachtige regio van Madagaskar. De duurzaamheid van waterlopen op grote hoogte vereist een behoorlijk beheer van de natuurlijke flora en van landbouw in het voedende waterbekken, zodat regenwater in de ondergrond kan blijven trekken. Het project omvatte essentiële opleiding en bewustmakingscomponenten en een zinvolle milieuregeling met medewerking van de autoriteiten voor het behoud van de primaire energiehulpbron (de waterlopen). Deze regeling omvat subsidies voor boeren die rond het voedende waterbekken wonen en die hun landbouwmethoden aanpassen voor het behoud van de flora, met name ter voorkoming van verdere ontbossing door het kappen en verbranden van bomen en bomenkap voor de productie van houtskool. De financiële middelen voor de lange termijn die nodig zijn voor de subsidies voor lokale boeren werden beschikbaar gemaakt door middel van een speciale heffing (2,5 %) op de geproduceerde hydro-elektrische energie die werd verkocht in het dorp in de vallei.

Conclusies en aanbevelingen

41

Wij concluderen dat de Commissie meestal succes had, maar een beter gebruik van de EF had kunnen maken om de armen in Oost-Afrika ruimere toegang te geven tot hernieuwbare energiebronnen.

42

De Commissie wees de EF-steun voor hernieuwbare energie toe aan projecten met duidelijke prioriteiten. De juiste selectiecriteria werden toegepast op de oproepen tot het indienen van voorstellen om voor consistentie met de in de EF gestelde prioriteiten te zorgen. Een kwart van de onderzochte projecten ontving echter een subsidie ondanks het feit dat er gedurende de selectieprocedure ernstige ontwerpgebreken werden vastgesteld. De inconsistentie tussen de aan deze projecten toegekende scores en het analytische commentaar van de beoordelaars wijst erop dat het selectieproces niet streng genoeg is (zie de paragrafen 12-19).

Aanbeveling 1 Strengere selectie van projecten

Wanneer tijdens het selectieproces oproepen tot het indienen van voorstellen worden gebruikt, moet de Commissie de beoordeling versterken:

- i) van de risico's met betrekking tot het ontwerp van de maatregelen en de beoogde beperkende maatregelen;
- ii) van de capaciteit van de partners met betrekking tot de plannen voor de tenuitvoerlegging van de projecten.

43

De Commissie hield geen behoorlijk toezicht op alle projecten. De kwaliteit van de verslaglegging van de uitvoerende partners was wisselend en de ondersteuning van de adviseur die door DG DEVCO was ingehuurd ter verbetering van de verslaglegging had een positief doch beperkt effect. Voor sommige projecten waarbij ernstige uitvoeringsproblemen werden ondervonden, trof de Commissie niet tijdig passende maatregelen:

- a) zij heeft geen poging gedaan om de naleving van in de subsidie-overeenkomsten vastgestelde verslagleggingsvereisten af te dwingen;
- b) zij maakte onvoldoende gebruik van de door programmabeheerders in EU-delegaties afgelegde projectbezoeken ter plaatse en van de RGT-beoordelingen ter aanvulling van de door de uitvoerende partners verstrekte informatie, vooral wanneer bekend was dat projecten ernstige problemen kenden;
- c) hoewel de Commissie wist dat enkele van de onderzochte projecten waarschijnlijk niet volgens plan zouden worden uitgevoerd, heeft zij niet getracht met de uitvoerende partners een oplossing af te spreken of de projecten te beëindigen (zie de paragrafen 20-31).

Aanbeveling 2 Versterking van het toezicht op projecten

De Commissie moet:

- i) nauwlettend toezicht houden op de naleving van de bepalingen van de subsidie-overeenkomsten met betrekking tot de tijdigheid en de kwaliteit van financiële en beschrijvende verslagen en evaluaties;
- ii) alle verdere subsidiebetalingen opschorten indien deze bepalingen niet worden nageleefd, en de uitvoerende partners verzoeken de benodigde informatie aan te leveren;
- iii) het aantal door programmabeheerders afgelegde bezoeken ter plaatse verhogen, alsmede het aantal RGT's voor gevoelige projecten, met gebruikmaking van een op risico gebaseerde aanpak;
- iv) samen met de uitvoerende partner een oplossing vinden indien het onwaarschijnlijk is dat een project volgens de planning kan worden uitgevoerd;
- v) een rationele exitstrategie vaststellen om de overeenkomst te beëindigen als er geen oplossing kan worden gevonden.

44

De meeste onderzochte projecten waren geslaagd en zullen waarschijnlijk duurzaam zijn indien de noodzakelijke maatregelen ook worden getroffen en de context niet al te veel verslechtert. Hoewel nieuwe economische activiteiten langzaam tot ontwikkeling kwamen in plattelandsgebieden nadat er elektriciteit kwam, verbeterde de levenskwaliteit van de bevolking aanzienlijk, met name dankzij de toegang tot verbeterde publieke dienstverlening. Bij een kwart van de onderzochte projecten werd het grootste deel van de verwachte resultaten niet behaald, voornamelijk wegens niet-verholpen ontwerpgebreken en ontoereikend toezicht door de Commissie (zie de paragrafen 32-40).

Aanbeveling 3 Verbetering van de duurzaamheidsvooruitzichten van projecten

Na voltooiing van complexe projecten, met name die met betrekking tot investeringen in de infrastructuur, moet de Commissie:

- i) van de uitvoerende partners verlangen dat zij in hun eindverslag een beoordeling opnemen van de potentiële behoefte aan verdere technische bijstand voor exploitanten;
- ii) overwegen om voor dit doel verdere financiering beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld door middel van een wijziging van de subsidie-overeenkomst.

Dit verslag werd door kamer III onder voorzitterschap van de heer Karel PINXTEN, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 6 oktober 2015.

Voor de Rekenkamer

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA
President

Onderzochte projecten

Project-nummer en korte benaming	CRIS-nummer	EF-nummer (CfP-nummer)	Nummer voorstel	Scores beoordeling voorstel ³ (in %)	Titel van de actie	Land
1 Mwenga	2007/195-963	EF I	78	EE: 81,5 EUD: 86	Mwenga 3 MW hydro power plant	Tanzania
2 Best Ray	2007/195-964	EF I	132	EE: 57 EUD: 77 3rdE: 72	Best Ray (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas)	Tanzania
3 Majaua	2007/195-977	EF I	46	EE: 74 EUD: 75,5	Electrificação da comunidade de Majaua	Mozambique
4 Biogas	2007/195-982	EF I	244	EE: 71,5 EUD: 74	Verbetering van de kleinere biogasinstallaties voor landbouwproducenten en verwerkers van landbouwproducten	Kenia
5 Up-scaling	2007/195-985	EF I	214	EE: 71 EUD: 83,5	Verbetering van de toegang tot geïntegreerde moderne energiediensten ten behoeve van armoedebestrijding	Tanzania
6 Bioenergelec	2007/196-004	EF I	217	EE: 65 EUD: 74 3rdE: 76,5	Bioenergelec (bioénergie électrique)	Madagaskar
7 rHYviere	2007/196-005	EF I	144	EE: 74 EUD: 81	Programme rHYviere — Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement	Madagaskar
8 Sahambano	2007/196-009	EF I	54	EE: 69,5 EUD: 68,5	Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano	Madagaskar
9 Resouth	2007/196-014	EF I	128	EE: 72 EUD: 78,5	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (Resouth)	Madagaskar
10 Elektrificatie platteland	2008/020-660	EF I	284	EE: 68 EUD: 78	Rural electrification infrastructure and small-scale projects	Zambia
11 Toegang verbeteren	2008/195-971	EF I	200	EE: 80 EUD: 75	Increased access to electricity services	Zambia

Begroting (miljoen euro)	EU-bijdrage (miljoen euro)	Percentage EU-bijdrage / Begroting	Korte beschrijving	Bezocht (of alleen onderzocht in het land)	Bezocht land
7,81	3,60	46,1 %	Installatie van een miniwaterkrachtcentrale om betrouwbare elektriciteit te leveren aan een thee-onderneming en 14 dorpen	Ja	Project in Mufindi (Iringa-regio); ontmoetingen met lokale autoriteiten in Mafinga
1,50	1,13	75,3 %	Installatie van zonnepanelen bij 8 050 huishoudens (en openbare diensten) in negen dorpen. Op sommige plaatsen werd microhydro-elektrische energie gebruikt met een mininet en biogas	Ja	Coöperatie van CERC en Mpambano in Oldonyosambu; Opleidingscentrum in Mkuru; project in Ngarenyanuki Secondary School in Olkung'wado; Arusha Technical College in Arusha
2,49	1,87	75,1 %	Herstel van een mini-waterkrachtcentrale (op dit moment verwoest) en oprichting van een plaatselijk elektriciteitsnetwerk waarop 5 000 huishoudens worden aangesloten	Neen	N.v.t.
1,97	1,22	61,9 %	Gebruik van biogastechnologie om mee te koken in plattelandsgebieden voor landbouwers in vijf provincies	Neen	N.v.t.
3,05	2,29	75,0 %	Installatie van veelzijdige energiedienstencentra, aangedreven door dieselmotoren met gebruikmaking van biobrandstoffen (jatropa-olie) in 120 dorpen in zes regio's	Ja	Matadi MFP projectlocatie — Mji Mwema, Siha District — Kilimandjaro-regio; Opslaglocatie in Moshi
3,16	1,96	61,9 %	Opwekking van elektriciteit uit biomassa voor zes dorpen (in vier regio's) en verbeterd carbonisatieproces	(Ja)	Geen locaties bezocht ¹ maar er zijn belanghebbenden en een uitvoerende partner geïnterviewd
2,30	1,73	75,1 %	Aanleg van drie waterkrachtcentrales op „afvloeiende rivieren” + mininet om acht dorpen in oostelijke plattelandsgebieden aan te sluiten	Ja	Twee van de drie locaties: Sahasinaka en Tolongoina
3,31	2,48	74,9 %	Aanleg van een waterkrachtcentrale op „afvloeiende rivieren” + 20 kilometer aan stroomnet om één stad en twee dorpen aan te sluiten	Ja	1 locatie: Ihosy
1,16	0,87	75,0 %	Elektrificatie van twee dorpen in de zuidelijke regio door middel van twee windturbines en zonnepanelen	(Ja)	Geen locaties bezocht ² maar er zijn belanghebbenden geïnterviewd
36,51	10,00	27,4 %	Uitbreiding van het net en installatie van een miniwaterkrachtcentrale en 2 000 zonnepanelen voor huizen om 27 000 huishoudens, 700 scholen en gezondheidscentra van elektriciteit te voorzien	Ja	Eén van de twee locaties: Mumbwa
33,00	10,00	30,3 %	Uitbreiding van het net ter bevordering van de toegang tot hernieuwbare energiebronnen in plattelandsgebieden en voorsteden in Zambia (65 000 begunstigen)	Ja	drie van de 24 locaties: Kabwe, Kanyama transformatorstation en Kalomo

Bijlage I

Project-nummer en korte benaming	CRIS-nummer	EF-nummer (CfP-nummer)	Nummer voorstel	Scores beoordeling voorstel ³ (in %)	Titel van de actie	Land
12 Green energy	2011/231-578	EF II - (Oproep 1)	60	EE: 71 EUD: 85	Community-based green energy project	Kenia
13 Nice roll-out	2011/231-937	EF II - (Oproep 1)	183	EE: 47 EUD: 87 3rdE: 82	Nice roll-out	Zambia, Tanzania, Gambia
14 Small scale solar	2011/232-092	EF II - (Oproep 1)	620	EE: 83 EUD: 81	18 000 mensen toegang bieden tot duurzame, kleinschalige zonne-energie in het Quissanga-district, Cabo Delgado	Mozambique
15 Boreale	2011/280-322	EF II - (Oproep 1)	534	EE: 84 EUD: 79	Best options for rural energy and access to light and electricity (Boreale)	Madagaskar
16 Wood and charcoal	2012/232-680	EF II - (Oproep 1)	542	EE: 59 EUD: 87 3rdE: 75	Sustainable wood and charcoal production in rural Mozambique, Malawi and Tanzania	Mozambique, Tanzania, (Malawi)

Begroting (miljoen euro)	EU-bijdrage (miljoen euro)	Percentage EU-bijdrage / Begroting	Korte beschrijving	Bezocht (of alleen onderzocht in het land)	Bezocht land
2,32	1,74	75,0 %	Installatie van zonnepanelen bij 56 scholen en 32 gezondheidscentra op het platteland van Kenia	Neen	N.v.t.
8,44	2,50	29,6 %	Bedrijfsontwikkeling door middel van door zonnepanelen aangedreven ICT-faciliteiten (franchise-Nice-centra op 50 locaties op het platteland en voorsteden in Gambia, Tanzania en Zambia)	Neen	N.v.t.
0,79	0,59	75,0 %	4 000 huishoudens toegang bieden tot duurzame, kleinschalige zonne-energie in twee districten	Neen	N.v.t.
2,30	1,72	74,8 %	Installatie van zonnepanelen bij 10 scholen en 8 gezondheidscentra en 900 huishoudens in 8 dorpen in de zuidelijke regio	(Ja)	Geen locaties bezocht ² maar er zijn belanghebbenden geïnterviewd
5,33	2,40	45,0 %	Duurzame biomassa en energie-efficiëntie door middel van het opleiden van 2 000 huishoudens in het aanplanten van bomen en de aanleg van een productiefaciliteit voor houtskool	Ja (Tanzania)	Plantages en kantoren van Green Resources in Sao Hill (Iringa-regio van Tanzania)

1 De uitvoering van het project bevond zich op de voor een bezoek geselecteerde locatie nog in een te vroeg stadium (alleen het gebouw was gereed, maar er waren nog geen installaties voor hernieuwbare energie geïnstalleerd). De enige locatie die was voltooid, lag te afgelegen om in onze planning van controlebezoeken te passen.

2 Niet bezocht om veiligheidsredenen.

3 Voorstellen gecontroleerd door een externe deskundige (EE), de EU-delegatie (EUD) en, in sommige gevallen, door een derde beoordelaar (3rdE).

Methode voor puntentoekenning

Voor de controle werden de scores van het ontwerp, de resultaten en de potentiële duurzaamheid vastgesteld op basis van de methode voor resultaatgericht toezicht (RGT) van de Commissie. De gehanteerde criteria worden hieronder beschreven:

Opzet

- A Het concept van het project (met inbegrip van de gekozen technologie) is realistisch en relevant in deze context. Risico's en lokale beperkingen zijn terdege vastgesteld en de te nemen risicoverlagende maatregelen zijn uitvoerig beschreven. Er is een voorstel gedaan voor een duidelijk en goed gestructureerd, logisch kader, SMART-geformuleerde doelstellingen (de score wordt niet beïnvloed als de uitgangswaarden en streefdoelcijfers nog moeten worden aangepast na de haalbaarheidsstudie), toereikende resultaatindicatoren.
- B Toereikende interventielogica. Er zijn weglatingen of punten van zorg opgemerkt met betrekking tot het concept of de gekozen technologie, de lijst van vastgestelde risico's en beperkingen is niet compleet en/of de daarmee samenhangende maatregelen zijn niet geheel overtuigend. Er moeten doelstellingen en/of indicatoren worden aangepast.
- C De interventielogica vertoont problemen die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de verwachte resultaten, er zijn kwesties of problemen opgemerkt met betrekking tot de hierboven genoemde elementen.
- D De interventielogica vertoont fouten en vermindert de kans op succes van het project aanzienlijk, of grote kwesties/problemen zullen het project in gevaar brengen.

Resultaten

- A Alle resultaten zijn van goede kwaliteit of zullen dat waarschijnlijk zijn en dragen bij tot de geplande resultaten; de activiteiten worden regelmatig gemonitord en tijdig uitgevoerd (er zijn geen vertragingen gemeld, of deze zijn gering en logisch te verklaren).
- B Resultaten (zullen waarschijnlijk) worden geleverd volgens plan, maar er is nog ruimte voor verbeteringen wat betreft de kwaliteit, het behalen van de verwachte hoeveelheid of de timing. Vertragingen hinderen het leveren van de resultaten echter niet.
- C Bepaalde resultaten worden of zullen niet tijdig, conform de verwachte kwantiteit of met een goede kwaliteit geleverd. Corrigerende maatregelen zijn nodig. De activiteiten zijn vertraagd en staan enigszins los van de interventielogica en de plannen.
- D De kwaliteit en de levering van de resultaten vertonen (waarschijnlijk) ernstige tekortkomingen. Grote aanpassingen zijn nodig om ervoor te zorgen dat tenminste de voornaamste resultaten worden bereikt. Ernstige vertraging en fundamentele ontkoppeling tussen doelstellingen en interventielogica en plannen. Mogelijk moet een exitstrategie worden vastgesteld om verdere problemen te beperken.

Duurzaamheid

- A De resultaten zullen op de lange termijn duurzaam zijn en de potentiële herhaling is verzekerd door een gunstige context en/of de daarmee samenhangende maatregelen zijn ingevoerd door het project of andere interventies.
- B De resultaten (of het merendeel daarvan) zullen op de lange termijn waarschijnlijk duurzaam zijn, mits de geplande noodzakelijke maatregelen volgens plan zijn uitgevoerd en/of de context niet al te veel verslechtert.
- C De resultaten (of het merendeel daarvan) zullen op de middellange of lange termijn waarschijnlijk niet duurzaam zijn, indien de geplande noodzakelijke maatregelen niet toereikend worden versterkt of aangevuld, met name als de context de neiging heeft om te verslechteren.
- D De resultaten (of het merendeel daarvan) zullen op de middellange termijn waarschijnlijk niet duurzaam zijn, ongeacht de in de geldende context getroffen maatregelen.

Projecten van EUEI-PDF en concentratiesectoren in het kader van het 11e EOF per land

Land	EUEI-faciliteit voor de partnerschapsdialoog(FPD)			
	Bestaand beleid in verband met energie	FPD-project in de energiesector (beschrijving)	Belanghebbenden	Data
Burundi	Januari 2011 (+ plattelands-elektrificatieplan 1993, herzien in 1997)	Het Ministerie van Energie en Mijnen helpen bij de ontwikkeling van nationaal beleid voor de energiesector, een uitvoeringsstrategie en een investeringsplan	Ministerie van Energie en Mijnen	November 2009 - april 2011
Djibouti	2005	Het Ministerie van Energie verantwoordelijk voor Natuurlijke Hulpbronnen (MERN) helpt bij het opstellen van een nationale strategie en een actieplan voor de elektriciteitssector, alsmede bij de voorbereiding van een ontwerp voor een elektriciteitswet.	Ministeries, Electricité de Djibouti - technische en financiële partners, donoren	November 2012 - juli 2014
Eritrea	1997	—	—	—
Ethiopië	1994 (herzien in 2012)	De Ethiopische regering helpen bij het vormgeven van een duidelijke langetermijnvisie voor energie uit biomassa en bij het formuleren van een strategie voor energie uit biomassa en een actieplan	Ministerie van Water, Irrigatie en Energie	Juli 2012 - februari 2014
Kenia	2004 (herzien in 2014)	Ontwerp een steunactie die wordt uitgevoerd door langdurig aanwezige deskundigen die rechtstreekse adviesdiensten verlenen met betrekking tot het regelgevingskader voor kleinschalige productie van hernieuwbare energie die is aangesloten op het net.	Ministerie van Energie	Januari 2013 - maart 2014
Madagaskar	1974 (werd een wet in 1998)	Actualisering van het beleid en de nationale energiestrategie van Madagaskar, alsmede de voorbereiding van een strategie voor de energiesector van Madagaskar	Ministerie van Energie	Juli 2014 - juli 2015
Malawi	2003 (herzien in 2009)	Ondersteuning van de ontwikkeling van een energiestrategie voor biomassa om voor een duurzaam aanbod van energie uit biomassa te zorgen en ter bevordering van de toegang tot moderne brandstoffen om te koken, alsmede efficiënte technologieën voor de verbranding van biomassa.	Ministerie van Energie	Februari 2008 - februari 2009
Mozambique	1998 (herzien in 2009 en 2011)	Ondersteuning bij het ontwerp en de uitvoering van een nationale strategie voor energie uit biomassa, met bijzondere aandacht voor de toeleveringsketen van houtskool, waarbij wordt gekeken naar zowel vraag als aanbod.	Ministerie van Energie en het nationale directoraat voor Nieuwe en Hernieuwbare Energie	Januari 2011 - december 2012

11e EOF

(Concentratiesectoren en geschatte vastgestelde begroting of begroting die waarschijnlijk zal zijn vastgesteld op het moment van de controle)

Concentratie-sector 1	Begroting (miljoen euro)	Concentratie-sector 2	Begroting (miljoen euro)	Concentratie-sector 3	Begroting (miljoen euro)	Concentratie-sector 4	Begroting (miljoen euro)	Niet prioritair	Begroting (miljoen euro)	TOTALE BEGROTING (miljoen euro)
Duurzame plattelandsontwikkeling voor voeding	80	Gezondheid	87	Rechtsstaat en kwetsbaarheid	143	Energie	105	Maatschappelijk middenveld	17	432
Water, sanitaire voorzieningen en vast afval	52	Voedselzekerheid	35					Maatschappelijk middenveld en steunprogramma's voor de NAO	18	105
Energie (niet vastgesteld maar regeringen zullen dat doen)		Landbouw		Economisch bestuur						0
Duurzame landbouw en voedselveiligheid	252	Gezondheid	200	Wegen en overgang naar energie	230			Maatschappelijk middenveld	63	745
Voedselveiligheid en weerbaarheid tegen klimaat-schokken	190	Duurzame infrastructuur (transport en energie)	175	Verantwoording door overheidsinstanties	60		60	Ondersteuning van NAO's	10	495
Bestuur en instellingen	143	Plattelandsontwikkeling	140	Infrastructuur (verbetering van de toegang tot energie voor economische ontwikkeling)	230			NAO en TCF	5	518
Bestuur	120	Onderwijs	110	Landbouw	250			Maatschappelijk middenveld	30	510
Goed bestuur en ontwikkeling	367	Plattelandsontwikkeling (inclusief energie: 50 miljoen euro)	330							697

Land	EUEI-faciliteit voor de partnerschapsdialoog(FPD)			
	Bestaand beleid in verband met energie	FPD-project in de energiesector (beschrijving)	Belanghebbenden	Data
Rwanda	2004 (herzien in 2009)	Ondersteuning bij de ontwikkeling van beleid en strategieën voor de geothermische energie-subsector en ondersteuning voor het institutionele, juridische en regelgevingskader voor geothermische energie, met bijzondere aandacht voor mogelijkheden voor het betrekken van de particuliere sector	Ministerie van Infrastructuur	December 2013 - januari 2015
Tanzania	1992 (herzien in 2003 en 2014)	Ondersteuning van de ontwikkeling van een nationale energiestrategie voor biomassa, waarbij mogelijkheden worden gezocht om voor een duurzamer aanbod van energie uit biomassa te zorgen; verhoging van de productie, alsmede efficiënt gebruik; bevorderen van de toegang tot alternatieve energiebronnen; zorgen voor een bevorderlijk institutioneel klimaat voor de uitvoering.	Ministerie van Financiën	Maart 2012 - april 2014
Uganda	2002 (herzien in 2007)	Ontwikkeling van een reeks aanbevelingen en een lijst van potentiële energieprojecten die kunnen worden ondersteund in het kader van SE4ALL (Sustainable Energy For All — duurzame energie voor iedereen)	Ministerie van Energie, Particuliere Ondernemingen, Maatschappelijk Middenveld, Ontwikkelingspartners	Mei 2012 - juni 2012
Zambia	1994 (herzien in 2008)	Organiseren van een raadplegingsproces voor de integratie van toegang tot energiediensten in het nationale ontwikkelingsplan en de nationale langetermijnvisie	Ministerie van Energie, Water en Ontwikkeling	September 2005 - augustus 2006
Oost-Afrika		Capaciteitsbeoordeling voor de opschaling naar moderne energie in Oost-Afrika	Oost-Afrikaanse Gemeenschap	November 2010 - juli 2011

11e EOF										
<i>(Concentratiesectoren en geschatte vastgestelde begroting of begroting die waarschijnlijk zal zijn vastgesteld op het moment van de controle)</i>										
Concentratie-sector 1	Begroting (miljoen euro)	Concentratie-sector 2	Begroting (miljoen euro)	Concentratie-sector 3	Begroting (miljoen euro)	Concentratie-sector 4	Begroting (miljoen euro)	Niet prioritair	Begroting (miljoen euro)	TOTALE BEGROTING (miljoen euro)
Duurzame landbouw en voedselveiligheid	200	Duurzame energie	200	Verantwoordelijk bestuur	40			Maatschappelijk middenveld	20	460
Goed bestuur en ontwikkeling	291	Energie	180	Duurzame landbouw	140			Maatschappelijk middenveld	15	626
Transportinfrastructuur (Energie wordt eventueel toegevoegd na de tussentijdse evaluatie)	230	Voedselzekerheid en landbouw	130	Goed bestuur	168			Maatschappelijk middenveld	50	578
Energie	244	Landbouw	110	Bestuur	100			Steunprogramma's voor de NAO's	30	484
N.v.t.										

Uitvoeringsperiode, doelstellingen en resultaten van de onderzochte projecten

Projectnummer en korte benaming	EF-nummer (GVB-nummer)	Titel van de maatregel	Land	Begindatum	Einddatum
1 Mwenga	EF I	Mwenga 3 MW hydro power plant	Tanzania	22.12.2007	22.12.2012
2 Best Ray	EF I	Best Ray (Bringing energy services to Tanzanian rural areas)	Tanzania	1.4.2008	30.6.2011
3 Majaua	EF I	Electrificação da comunidade de Majaua	Mozambique	1.12.2007	30.11.2012
4 Biogas	EF I	Verbetering van de kleinere biogasinstallaties voor landbouwproducenten en landbouwverwerkende bedrijven.	Kenia	1.1.2008	1.1.2011
5 Up-scaling	EF I	Verbetering van de toegang tot geïntegreerde moderne energiediensten ten behoeve van armoedebestrijding	Tanzania	1.1.2008	30.6.2014
6 Bioenergelec	EF I	Bioenergelec (bioénergie électricité)	Madagaskar	1.4.2008	31.12.2015
7 rHYviere	EF I	Programme rHYviere — Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement	Madagaskar	7.1.2008	30.12.2015
8 Sahambano	EF I	Aménagement hydroélectrique du site de Befanaova sur la rivière Sahambano	Madagaskar	1.3.2008	31.12.2014
9 Resouth	EF I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (Resouth)	Madagaskar	1.1.2008	1.1.2013
10 Rural electrification	EF I	Rural electrification infrastructure and small-scale projects	Zambia	10.3.2008	31.12.2015

Verlenging (in maanden)	% verlenging	Verantwoording verlenging	Gewijzigde aanvankelijke doelstellingen — (resultaten)
Aanvankelijk: 60 maanden - geen verlenging	0 %	N.v.t.	■ Neen (er waren 14 345 begunstigden in plaats van de verwachte 24 700 (58 %), maar dit aantal neemt toe)
Aanvankelijk: 36 maanden - verlengd: 39 maanden	8 %	De verlenging wordt gerechtvaardigd door de noodzaak om „belangrijke projectactiviteiten (...) beter aan te vullen, waarbij met name aandacht is voor institutionele en duurzaamheidsaspecten”.	■ Neen (er waren 7 600 begunstigden in plaats van de verwachte 8 050, ofwel 94,4 %)
Aanvankelijk: 36 maanden - verlengd: 60 maanden	67 %	Er werd in totaal 3 keer verlenging aangevraagd, maar de laatste aanvraag (voorstel voor een verlenging tot 30.11.2013) werd afgewezen door de EU-delegatie.	■ Neen (in 2014 werd het aantal verbindingen door de EU-delegatie geschat op +/- 500; het zal drie jaar duren voor het streefdoel van 5 000 is behaald)
Aanvankelijk: 36 maanden - verlengd: 45 maanden	25 %	Ter voltooiing van de haalbare doelstellingen binnen de begroting	■ Neen (aanvankelijk: bouw van 350 vergisters — einde van het project: 765 gebouwd)
Aanvankelijk: 60 maanden - verlengd: 78 maanden	23 %	Poging om weer bij de planning aan te sluiten	■ Ja- 200 MPESCs -> 125 (slechts elf geïnstalleerd in juni 2013)
Aanvankelijk: 36 maanden - verlengd tot 81 maanden	125 %	Contractuele problemen met partners (9 maanden) Voorlopige studie (9 maanden) Voorbereiding DAO (niet gepland) en onderhandeling AGMIN - ADER (jan. 2010 - dec. 2011) - ERD-materialen zijn nog niet allemaal geleverd (3 van de 5 locaties ontbreken) - contractuele kwesties ADMIN-ADER (overeenkomst ondertekend op 9.1.2012)	■ Ja — aanvankelijk: 5 locaties 80-100 kW (400-500 kW), doelstellingen in oktober 2014: vier locaties 70 kW (280 kW) - begroting verlaagd met 100 000 euro - (slechts één locatie uitgerust op het moment van de controle)
Aanvankelijk: 48 maanden - verlengd tot 84 maanden	75 %	Rider 1 - politieke situatie (12 maanden) Rider 3: cyclonen in de regio en herstructurering van de ADER (12 maanden) Rider 4-5: reactietijd van de bank voor een lening aan een particuliere investeerder (Tectra) ten behoeve van de aanschaf van een turbine + diefstal van kabels in de havenfaciliteiten (6+6 maanden)	■ Ja — aanvankelijk: 3 locaties: T: 2x60, S:3x80 A:3x80: 600 kW - oelstellingen in oktober 2014: 3 locaties T: 2x50, S:2x65 A:2x330: 890 kW — (2 locaties voltooid op het moment van de controle)
Aanvankelijk: 30 maanden - verlengd: 82 maanden	173 %	Gebrek aan besluitvaardigheid inzake de ontwikkeling van de locatie: 12 technische mogelijkheden, nieuwe projectmanager Zecca in 2009, politieke instabiliteit, slechte weersomstandigheden, vertragingen bij het verkrijgen van de vergunning voor de concessie, belastingvrijstelling, toestemming voor het gebruik van dynamiet voor het graven van het kanaal	■ Ja (aanvankelijk: 460 kW — doelstellingen in oktober 2014: 700 kW)
Aanvankelijk: 60 maanden - geen verlenging	0 %	N.v.t.	■ Neen (aanvankelijk: 5000 begunstigden-> 5 500)
Aanvankelijk: 70 maanden - verlengd: 94 maanden	34 %	Haalbaarheidsstudie, herstart van mislukte GVB-aanbestedingen, vertragingen bij de levering van materieel/ uitrusting, ontoereikende capaciteit bij lokale partners en aannemers	■ Neen (doelstellingen zullen aan het einde van het project niet worden behaald, maar daarna zullen er vorderingen geboekt blijven worden)

■ Overschreden (waarschijnlijk) hun aanvankelijke streefdoelen
 ■ Behaalden hun streefdoelen waarschijnlijk niet, maar de outputs waren desondanks redelijk

■ Behaalden (waarschijnlijk) hun streefdoelen
 ■ Zijn er niet in geslaagd de verwachte outputs te leveren

Bijlage IV

Projectnummer en korte benaming	EF-nummer (GVB-nummer)	Titel van de maatregel	Land	Begindatum	Einddatum
11 Increase access	EF I	Increased access to electricity services	Zambia	11.12.2008	15.12.2015
12 Green energy	EF II (Oproep 1)	Community-based green energy project	Kenia	1.11.2011	31.10.2015
13 Nice roll-out	EF II (Oproep 1)	Nice roll-out	Zambia, Tanzania, Gambia	30.9.2011	30.9.2015
14 Small scale solar	EF II (Oproep 1)	18 000 mensen toegang bieden tot duurzame, kleinschalige zonne-energie in het Quissanga-district, Cabo Delgado	Mozambique	20.7.2011	19.9.2014
15 Boreale	EF II (Oproep 1)	Best options for rural energy and access to light and electricity (Boreale)	Madagaskar	1.3.2012	28.2.2017
16 Wood and charcoal	EF II (Oproep 1)	Duurzame productie van hout en houtskool op het platteland van Mozambique, Malawi en Tanzania	Mozambique, Tanzania, (Malawi)	19.3.2012	31.7.2015

Verlenging (in maanden)	% verlenging	Verantwoording verlenging	Gewijzigde aanvankelijke doelstellingen — (resultaten)
aanvankelijk: 60 maanden - verlengd: 84 maanden	40 %	Haalbaarheidsstudie, duur en complexiteit aanbestedingsprocedure onderschat door IP, ontoereikende capaciteit bij lokale partners	■ Neen (de meeste verwachte outputs zullen waarschijnlijk worden behaald aan het einde van de herziene prestatieperiode)
aanvankelijk: 48 maanden - geen verlenging	0 %	N.v.t.	■ Ja (aanvankelijk 56 scholen en 32 gezondheidscentra; in 2014, 88 scholen en 42 gezondheidscentra uitgerust met zonnepanelen)
aanvankelijk: 48 maanden - geen verlenging	0 %	N.v.t.	■ Neen (slechts 1 van de 50 centra geïnstalleerd, het project is gestaakt vanwege het faillissement van de partner)
Aanvankelijk: 36 maanden - verlengd: 38 maanden	6 %	Vertraging bij de levering van reserveonderdelen	■ Neen ² (er waren 14 760 begunstigden in plaats van de verwachte 18 000, ofwel 82 %)
Aanvankelijk: 48 maanden - verlengd: 60 maanden	25 %	Sociaaleconomische studie één jaar na de start van het project beschikbaar	■ Ja optie windturbine geannuleerd en in plaats van 8 dorpen moeten er 7 worden uitgerust
aanvankelijk: 39 maanden geen verlenging	0 %	N.v.t.	■ Neen, maar weinig hoop dat de houtskoolcomponent wordt gerealiseerd

1 In het voorstel waren zes locaties gepland. Maar in de subsidie-overeenkomst was het aantal locaties teruggebracht tot vijf.

2 In het voorstel waren 25 000 begunstigden gepland. Maar in de subsidie-overeenkomst was het aantal begunstigden teruggebracht tot 18 000.

■ Overschreden (waarschijnlijk) hun aanvankelijke streefdoelen

■ Behaalden hun streefdoelen waarschijnlijk niet, maar de outputs waren desondanks redelijk

■ Behaalden (waarschijnlijk) hun streefdoelen

■ Zijn er niet in geslaagd de verwachte outputs te leveren

Monitoring van de onderzochte projecten

Projectnummer en korte benaming	EF-nummer (GVB-nummer)	Titel van de maatregel	Land	Begindatum	Einddatum	Projectduur (jaren)
1 Mwenga	EF I	Mwenga 3 MW hydro power plant	Tanzania	22.12.2007	22.12.2012	5,0
2 Best Ray	EF I	Best Ray (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas)	Tanzania	1.4.2008	30.6.2011	3,2
3 Majaua	EF I	Electrificação da comunidade de Majaua	Mozambique	1.12.2007	30.11.2012	5,0
4 Biogas	EF I	Verbetering van de kleinere biogasinstallaties voor landbouwproducenten en landbouwverwerkende bedrijven.	Kenia	1.1.2008	1.1.2011	3,0
5 Up-scaling	EF I	Verbetering van de toegang tot geïntegreerde moderne energiediensten ten behoeve van armoedebestrijding	Tanzania	1.1.2008	30.6.2014	6,5
6 Bioenergelec	EF I	Bioenergelec (bioénergie électricité)	Madagaskar	1.4.2008	31.12.2015	7,8
7 rHYviere	EF I	Programme rHYviere — Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement	Madagaskar	7.1.2008	30.12.2015	8,0
8 Sahambano	EF I	Aménagement hydroélectrique du site de Befanaova sur la rivière Sahambano	Madagaskar	1.3.2008	31.12.2014	6,8
9 Resouth	EF I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (Resouth)	Madagaskar	1.1.2008	1.1.2013	5,0
10 Rural electrification	EF I	Rural electrification infrastructure and small-scale projects	Zambia	10.3.2008	31.12.2015	7,8
11 Increase access	EF I	Increased access to electricity services	Zambia	11.12.2008	15.12.2015	7,0
12 Green energy	EF II - (Oproep 1)	Community-based green energy project	Kenia	1.11.2011	31.10.2015	4,0

Verplichte evaluaties			RGT('s)	Danish Management Group (DMG)			
Tussentijds	Definitief (gepland)	Specifiek begrotingsonderdeel		# IP Mondelinge verslagen	# van de DMG-evaluaties	Vertraging bij de evaluatie van IP-verslagen	Laatste geëvalueerde verslag? (jaar van toelichtend verslag)
Neen	Neen	Ja (noemt alleen definitieve versie)	Juni 2011 juni 2013	12	11	1-16 maanden	Ja (2012)
Maart 2010	Augustus 2011	Ja (slechts 2 500 euro in totaal)	Neen	12	7	0,5-7 maanden	Ja (2011)
Neen	Februari 2014	Begrotingsbijlage niet ontvangen	Oktober 2013	5	3	1,3-10 maanden	Neen (2014)
April 2010	November 2011	Ja (TTE + definitieve)	November 2009	7	7	0-7 maanden	Ja (2011)
Neen	Neen	Ja (TTE + definitieve)	Juni 2013	6	3	4-10 maanden	Neen (2014)
Maart 2013	(eind 2015)	Ja (TTE + definitieve)	Neen	6	2	6-13 maanden	Neen (2013)
Oktober 2011	(eind 2015)	Ja (TTE + definitieve)	September 2011 oktober 2013	6	3	6-18 maanden	Neen (2013)
Neen	(eind 2015)	Ja (TTE + definitieve)	Neen	3	1	9 maanden	Neen (2014)
Februari 2011	Maart 2013 (achteraf eind 2015)	Ja (TTE + definitieve)	September 2011 september 2013	5	4	3,5-9 maanden	Neen (2012)
Juli 2013	Neen	Ja (TTE + definitieve)	Mei 2010	34	1	1,5 maand	Neen (2013)
December 2011 januari 2012	Neen	Ja (TTE + definitieve)	Neen	16	5	1-4 maanden	Neen (2014)
November 2013	Neen	Ja (TTE + definitieve)	December 2013	5	2	4 maanden	Neen (2014)

Bijlage V

Projectnummer en korte benaming	EF-nummer (GVB-nummer)	Titel van de maatregel	Land	Begindatum	Einddatum	Projectduur (jaren)
13 Nice roll-out	EF II - (Oproep 1)	Nice roll-out	Zambia, Tanzania, Gambia	30.9.2011	30.9.2015	4,0
14 Small scale solar	EF II - (Oproep 1)	18 000 mensen toegang bieden tot duurzame, kleinschalige zonne-energie in het Quissanga-district, Cabo Delgado	Mozambique	20.7.2011	19.9.2014	3,2
15 Boreale	EF II - (Oproep 1)	Best options for rural energy and access to light and electricity (Boreale)	Madagaskar	1.3.2012	28.2.2017	5,0
16 Wood and charcoal	EF II - (Oproep 1)	Duurzame productie van hout en houtskool op het platteland van Mozambique, Malawi en Tanzania	Mozambique, Tanzania, (Malawi)	19.3.2012	31.7.2015	3,4

Verplichte evaluaties			RGT('s)	Danish Management Group (DMG)			
Tussentijds	Definitief (gepland)	Specifiek begrotingsonderdeel		# IP Mondelinge verslagen	# van de DMG-evaluaties	Vertraging bij de evaluatie van IP-verslagen	Laatste geëvalueerde verslag? (jaar van toelichtend verslag)
N.v.t.	N.v.t.	Neen	Neen	2	2	1-7 maanden	Ja (2012)
Oktober 2013	Augustus 2014	Ja (TTE)	Juli 2012	4	3	1,5-2 maanden	Neen (2014)
Eind 2015	Neen	Ja (TTE + definitieve)	Neen	3	3	4-5 maanden	Ja (2013)
Neen	Neen	Ja (TTE + definitieve)	Oktober 2013	5	2	1-4 maanden	Ja (2014)

Scores van de onderzochte projecten

Projectnummer en korte benaming	EF-nummer (GVB-nummer)	Titel van de maatregel	Land	EU-bijdrage (miljoen euro)	Korte beschrijving	Opzet	Resultaten	Duurzaamheid
1 Mwenga	EF I	Mwenga 3 MW hydro power plant	Tanzania	3,60	Installatie van een mini-waterkrachtcentrale om betrouwbare elektriciteit te leveren aan een thee-onderneming en 14 dorpen	● A	● B	● B
2 Best Ray	EF I	Best Ray (Bringing energy services to Tanzanian rural areas)	Tanzania	1,13	Installatie van zonnepanelen bij 8050 huishoudens in negen dorpen.	● B	● B	● B
3 Majaua	EF I	Electrificação da comunidade de Majaua	Mozambique	1,87	Herstel van een mini-waterkrachtcentrale (op dit moment verwoest) en oprichting van een plaatselijk elektriciteitsnetwerk waarop 5 000 huishoudens worden aangesloten	● A	● B	● B
4 Biogas	EF I	Verbetering van de kleinere biogasinstallaties voor landbouwproducenten en verwerkers van landbouwproducten.	Kenia	1,22	Gebruik van biogastechnologie om mee te koken in plattelandsgebieden voor landbouwers in vijf provincies	● B	● A	● B
5 Up-scaling	EF I	Verbetering van de toegang tot geïntegreerde moderne energiediensten ten behoeve van armoedebestrijding	Tanzania	2,29	Installatie van veelzijdige energiedienstencentra, aangedreven door dieselmotoren met gebruikmaking van biobrandstoffen (jatropa-olie) in 120 dorpen in zes regio's	● C	● D	N.v.t.
6 Bioenergelec	EF I	Bioenergelec (bioénergie électricité)	Madagaskar	1,96	Opwekking van elektriciteit uit biomassa voor zes dorpen (in vier regio's) en verbeterd carbonisatieproces	● D	● D	N.v.t.
7 rHYviere	EF I	Programme rHYviere — Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement	Madagaskar	1,73	Aanleg van drie waterkrachtcentrales op „afvloeiende rivieren” + mininet om acht dorpen in oostelijke plattelandsgebieden aan te sluiten	● A	● B	● B
8 Sahambano	EF I	Aménagement hydroélectrique du site de Befanaova sur la rivière Sahambano	Madagaskar	2,48	Aanleg van een waterkrachtcentrale op „afvloeiende rivieren” + 20 kilometer aan stroomnet om één stad en twee dorpen aan te sluiten	● A	● B	● B
9 Resouth	EF I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (Resouth)	Madagaskar	0,87	Elektrificatie van twee dorpen in de zuidelijke regio door middel van twee windturbines en zonnepanelen	● B	● B	● C

● Voldaan aan criterium
● Geringe gebreken

● Ernstige gebreken
● Niet voldaan aan criterium

N.v.t. Niet van toepassing

Bijlage VI

Project-nummer en korte benaming	EF-nummer (GVB-nummer)	Titel van de maatregel	Land	EU-bijdrage (miljoen euro)	Korte beschrijving	Opzet	Resultaten	Duurzaamheid
10 Rural electrification	EF I	Rural electrification infrastructure and small-scale projects	Zambia	10,00	Uitbreiding van het net en installatie van een mini-waterkrachtcentrale en 2000 zonnepanelen voor huizen om 27 000 huishoudens, 700 scholen en gezondheidscentra van elektriciteit te voorzien	● B	● B	● B
11 Increase access	EF I	Increased access to electricity services	Zambia	10,00	Uitbreiding van het net ter bevordering van de toegang tot hernieuwbare energiebronnen in plattelandsgebieden en voorsteden in Zambia (65 000 begunstigden)	● B	● B	● B
12 Green energy	EF II - (Oproep 1)	Community-based green energy project	Kenia	1,74	Installatie van zonnepanelen bij 56 scholen en 32 gezondheidscentra op het platteland van Kenia	● B	● A	● B
13 Nice roll-out	EF II - (Oproep 1)	Nice roll-out	Zambia, Tanzania, Gambia	2,50	Bedrijfsontwikkeling door middel van door zonnepanelen aangedreven ict-faciliteiten (franchise-Nice-centra op 50 locaties op het platteland en voorsteden in Gambia, Tanzania en Zambia)	● D	● D	N.v.t.
14 Small scale solar	EF II - (Oproep 1)	18 000 mensen toegang bieden tot duurzame, kleinschalige zonne-energie in het Quissanga-district, Cabo Delgado	Mozambique	0,59	4000 huishoudens toegang bieden tot duurzame, kleinschalige zonne-energie in twee districten	● B	● B	● B
15 Boreale	EF II - (Oproep 1)	Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (Boreale)	Madagaskar	1,72	Installatie van zonnepanelen bij 10 scholen en 8 gezondheidscentra en 900 huishoudens in 8 dorpen in de zuidelijke regio	● B	● B	● B
16 Wood and charcoal	EF II - (Oproep 1)	Duurzame productie van hout en houtskool op het platteland van Mozambique, Malawi en Tanzania	Mozambique, Tanzania, (Malawi)	2,40	Duurzame biomassa en energie-efficiëntie door middel van het opleiden van 2 000 huishoudens in het aanplanten van bomen en de aanleg van een productiefaciliteit voor houtskool	● C	● D	N.v.t.

Legenda: Op basis van de methode voor punttoekenning in *bijlage II* zijn de volgende scores vastgesteld:

- Voldaan aan criterium
- Ernstige gebreken
- N.v.t. Niet van toepassing
- Geringe gebreken
- Niet voldaan aan criterium

Samenvatting

III

De Commissie is verheugd over het verslag van de Rekenkamer. De oprichting van de energiefaciliteit heeft de Commissie in staat gesteld voor het eerst iets te doen aan het probleem dat zij bij haar ontwikkelingsbeleid ervaart met betrekking tot de toegang tot energie, gezien de enorme behoeften (48 miljard dollar/jaar) in ontwikkelingslanden¹. De Commissie heeft de EF doeltreffend ingezet en, zoals uit het verslag van de Rekenkamer blijkt, zijn de meeste van de onderzochte projecten succesvol gebleken en zijn er goede vooruitzichten dat zij duurzaam zullen zijn. Dit is een opmerkelijke prestatie, gezien de moeilijke context waarin ontwikkelingssamenwerking moet worden uitgevoerd. Slechts een kwart van de onderzochte projecten hebben niet de verwachte resultaten opgeleverd. Dit is tot op zekere hoogte te wijten aan de ongunstige omstandigheden waarmee de projecten bij hun oorspronkelijke opzet te kampen hadden en waardoor eventuele risicobeperkende maatregelen niet doeltreffend waren. De Commissie is zich er ook van bewust dat er nog ruimte is voor enkele verbeteringen, met name ten aanzien van het toezicht op de projecten ter plaatse. De Commissie heeft al enkele maatregelen genomen en zal verdere verbeteringen aanbrengen, zoals aanbevolen door de Rekenkamer.

IV

De Commissie heeft de voorschriften en procedures voor de oproep tot het indienen van voorstellen consequent toegepast en steun toegekend aan projecten met duidelijke prioriteiten.

Er werd wel verwacht dat er aan de EF-voorstellen voor het bevorderen van innoverende oplossingen voor duurzame en betaalbare energiediensten voor de armen risico's zouden kleven en dat er tekortkomingen in zouden zitten.

Dergelijke risico's en tekortkomingen in de beoordeelde voorstellen werden naar behoren onderzocht door het bevoegde beoordelingscomité in het licht van de toepasselijke risicoverlagende maatregelen die door de betrokken aanvragers zijn voorgesteld, voorafgaand aan de toekenning van de uiteindelijke scores waarbij een ranglijst van alle voorstellen op samenhangende en objectieve wijze werd afgezet tegen de in de richtsnoeren voor de oproep vastgestelde criteria, doelstellingen en prioriteiten.

¹ Verslag van het Internationaal Energieagentschap „Energy for all: financing access for the poor” - Special early excerpt of the World Energy Outlook, IEA, 2011.

V

De Commissie heeft het toezicht op de projecten uitgevoerd met behulp van de verschillende beschikbare instrumenten en modaliteiten, onder meer door een permanente controlestructuur op te richten.

In het algemeen heeft de Commissie juist gezorgd voor een nauwe follow-up gedurende de meest kritieke uitvoeringsfasen, en het vinden van oplossingen en het treffen van corrigerende maatregelen vergemakkelijkt, voor zover mogelijk en in overeenstemming met de geldende regels en procedures. In sommige specifieke gevallen had het toezicht in het veld kunnen worden versterkt.

VI

Van de door de Rekenkamer onderzochte projecten heeft 75 % reeds de verwachte, of zelfs meer dan de verwachte resultaten opgeleverd. Wat resultaten betreft, hebben sommige projecten het grootste deel van de verwachtingen nog niet ingelost, hoofdzakelijk vanwege problemen in verband met de capaciteit van de begunstigden of ongunstige omstandigheden die de oorspronkelijke opzet van de projecten bemoeilijkten en eventuele risicobeperkende maatregelen ondoeltreffend maakten.

De Commissie merkt op dat een zekere mate van capaciteitsproblemen niet kan worden uitgesloten, met name wanneer de doelgerichte projecten weliswaar innovatief en ambitieus, maar de begunstigden arm zijn. In een dergelijke context kunnen als zodanig geen perfecte projecten worden verwacht.

VII

De Commissie is verheugd over de aanbevelingen van de Rekenkamer. Zij heeft reeds een aantal maatregelen genomen ter versterking van het toezicht en de verbetering van de duurzaamheid van de projecten. In dit verband zou de Commissie de nadruk willen leggen op het belang van de volgende maatregelen die reeds genomen zijn in overeenstemming met de aanbevelingen van de Rekenkamer:

- de verbeteringen die zijn aangebracht in de meest recente uitnodiging tot het indienen van voorstellen in het kader van de EF, en die waren gericht op de haalbaarheid van de projecten;
- de versterking van de permanente toezichttaak van de EF;

- de vernieuwingen die met het nieuwe samenwerkingsprogramma op het gebied van energie zijn geïntroduceerd, namelijk het elektrificatiefinancieringsinitiatief ElectriFI, dat is opgesteld in samenwerking met de industrie en de ontwikkelingsfinanciers en dat is gericht op het vergroten van de haalbaarheid, de duurzaamheid en de hefboomwerking van de EU-steun voor toegang tot duurzame energie voor de armen.

Inleiding

04

Sinds 2011 zijn de algemene richtsnoeren van het energiebeleid van de EU in het kader van het ontwikkelingsbeleid gegeven door de instructies die zijn opgenomen in de „Agenda voor verandering” die energie noemt als een belangrijke aanjager van inclusieve en duurzame groei.

05

De oprichting van de energiefaciliteit heeft de Commissie in staat gesteld voor het eerst iets te doen aan het probleem dat zij bij haar ontwikkelingsbeleid ervaart met betrekking tot de toegang tot energie, gezien de enorme behoeften in ontwikkelingslanden (48 miljard dollar/jaar volgens het Internationaal Energieagentschap).

Opmerkingen

De Commissie heeft de sterke en zwakke punten van elk afzonderlijk projectvoorstel dat in het kader van de EF is ingediend, grondig onderzocht, en gaf voorrang aan steun voor de allerbeste van deze voorstellen, die ruim boven de in de richtsnoeren voor de oproep vastgestelde algemene kwaliteitsnormen lagen.

Ondanks het feit dat er altijd bepaalde risico's en zwakke punten bestaan, moet de Commissie overwegen de innovatieve en ambitieuze projecten die zijn geselecteerd overeenkomstig de respectieve regels en procedures te ondersteunen met het oog op de verwezenlijking van het algemene doel van elke oproep tot het indienen van voorstellen.

De Commissie heeft de te financieren projecten geselecteerd op basis van duidelijke evaluatiecriteria die in de richtsnoeren voor de oproep zijn vastgesteld, waaronder de relevantie, de operationele en financiële capaciteit van de aanvrager en de partners, de haalbaarheid, de duurzaamheid, de kosteneffectiviteit, en de vraag of passende maatregelen zijn voorgesteld ter beperking van eventuele risico's of tekortkomingen die inherent zijn aan complexe ontwikkelingsprojecten.

16

Met betrekking tot de vijf door de Rekenkamer genoemde projecten, is met de opmerkingen en scores van elke beoordelaar rekening gehouden door het evaluatiecomité dat, anders dan individuele beoordelaars, zich in de unieke positie bevindt dat het een volledig beeld geeft van alle in het kader van een oproep ingediende voorstellen en van de respectieve verdiensten van elk voorstel afzonderlijk, gemeten aan de criteria in de richtsnoeren voor de oproep. De Commissie heeft de vereiste procedures en controlemechanismen ingesteld om ervoor te zorgen dat elk evaluatiecomité onverkort de regels voor de evaluatie toepast op een manier die borg staat voor de integriteit en de samenhang van de algemene beoordelingsprocedure, ondanks de tekortkomingen die kunnen optreden als gevolg van de individuele beoordeling door deskundigen.

16 a)

De beoordelaars hebben het voorstel beoordeeld, hetgeen tot uiting komt in hun respectieve scores en opmerkingen ten aanzien van elk in de richtsnoeren voor de oproep vastgesteld evaluatiecriterium. Ondanks bepaalde tekortkomingen hebben de beoordelaars ook gewezen op een aantal belangrijke sterke punten, zoals: bevordering van de bedrijfsactiviteit, goede kennis van het land, een goede betrokkenheid van de particuliere sector, mogelijkheden voor financiële duurzaamheid en sterke betrokkenheid van de lokale gemeenschap. De scores van beide beoordelaars tonen dat eventuele bezwaren als onvoldoende grond werden beschouwd voor afwijzing.

Op basis van haar onderzoek heeft het evaluatiecomité een eindscore toegekend die zowel de sterke als de zwakke punten van het respectieve voorstel in aanmerking nam, zoals ook reeds uiteengezet in het antwoord van de Commissie op bovenstaande paragraaf 16.

16 b)

Zoals hierboven is toegelicht, bevindt het evaluatiecomité zich, anders dan individuele beoordelaars, in de unieke positie dat het een volledig beeld geeft van alle in het kader van een oproep ingediende voorstellen, alsmede van de respectieve verdiensten van elk voorstel afzonderlijk, gemeen aan de criteria in de richtsnoeren voor de oproep.

Voor de vier door de Rekenkamer genoemde projecten heeft het bevoegde beoordelingscomité de derde en definitieve beoordeling afgesloten met de overweging dat er gepaste risicobeperkende maatregelen voor de vastgestelde risico's en tekortkomingen bestonden en dat die aanvaardbaar waren.

17

De door de Rekenkamer genoemde projecten voldeden niet aan de vastgestelde doelstellingen, hoofdzakelijk vanwege de ongunstige en onbeheersbare externe factoren (onder meer de marktomstandigheden, technologische ontwikkeling, natuurlijke omstandigheden enz.).

18

In dit verband benadrukt de Commissie het belang van de verbeteringen die met de laatste oproep tot het indienen van voorstellen in het kader van EF II zijn aangebracht, waarbij een verplichting is ingesteld om samen met het voorstel een haalbaarheidsstudie in te dienen.

De Commissie heeft het toezicht op de projecten uitgevoerd met behulp van de verschillende beschikbare instrumenten en modaliteiten, onder meer door een permanente controlestructuur op te richten. In sommige specifieke gevallen had het toezicht in het veld kunnen worden versterkt.

De kwaliteit van de verslagen van de uitvoerende partners was wisselend, aangezien de kwaliteit ervan afhankelijk was van de wisselende rapportagecapaciteiten van de begunstigden.

22 a)

Naar aanleiding van de vaststelling van eventuele problemen met de kwaliteit van de rapportage heeft de Commissie de nodige maatregelen genomen om deze aan te pakken, onder meer door de begunstigden modellen te verstrekken voor het opstellen van tussentijdse en definitieve beschrijvende verslagen, alsmede voor financiële verslagen. De mogelijkheid om verslagen van goede kwaliteit te leveren varieert inderdaad van begunstigde tot begunstigde, en daarom zijn voor EF II verbeterde modellen voor financiële en beschrijvende verslagen als bijlage bij de subsidieovereenkomst gevoegd.

22 b)

Zie antwoord van de Commissie op paragraaf 22 a).

22 c)

Zie antwoord van de Commissie op paragraaf 22 a).

23

De Commissie heeft het contract met dat consultancybedrijf naar behoren verlengd om te voorzien in adequate monitoringdiensten voor de lopende EF-projecten, alsmede voor de projecten die in het kader van de laatste twee oproepen in het kader van EF II zijn geselecteerd voor de elektrificatie van het platteland en in kwetsbare situaties.

24

Een gestandaardiseerde evaluatie door één enkele entiteit is nuttig om een zekere harmonisatie en verbetering van de verslaglegging door de uitvoerende partners tot stand te brengen en het contract met het consultancybedrijf kan zorgen voor de nodige middelen voor de controle ter plaatse van de informatie die via hun verslagen is verstrekt. De Commissie heeft derhalve de nodige maatregelen genomen en het contract met het consultancybedrijf verlengd op een manier die ervoor zorgt dat monitoringdiensten worden uitgevoerd via missies naar projecten in de landen zelf, voor zover nodig.

Het opleggen van terechte aanbevelingen aan de begunstigden van EF-subsidies blijft echter de bevoegdheid van de EU-delegaties, overeenkomstig de bepalingen van de betrokken subsidieovereenkomst, en kan niet worden uitbesteed aan een consultancybedrijf.

25

Voor sommige projecten werd de tussentijdse evaluatie niet uitgevoerd omdat te weinig activiteiten waren uitgevoerd.

De Commissie maakte gebruik van alle beschikbare instrumenten om de uitvoering van de projecten te ondersteunen en nam passende maatregelen binnen de grenzen van de bepalingen van het contract.

Radicale wijzigingen van de activiteiten in het kader van het project zijn echter niet mogelijk overeenkomstig de bepalingen van het contract, waarin onder meer is bepaald dat „wijziging van het contract niet als doel of tot gevolg mag hebben dat het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven komt te staan of inbreuk wordt gemaakt op de gelijke behandeling van de aanvragers”.

26

De respectieve aanbevelingen voor de verbetering van de kwaliteit van de verslaglegging over de projecten zijn in aanmerking genomen bij de opstelling van de latere oproepen tot het indienen van voorstellen in het kader van EF II.

27

De Commissie (alsook de toezichtdeskundigen in het kader van hun contract) hebben bij verschillende gelegenheden om aanvullende informatie of toelichting verzocht; in die gevallen waarin zij die niet hebben gekregen, zijn de betalingen overeenkomstig de regels van het contract opgeschort.

De mogelijkheid om een contract te beëindigen is echter een radicale maatregel die kan leiden tot het verloren gaan van belangrijke, reeds verrichte investeringen/inspanningen en wordt slechts overwogen wanneer alle andere mogelijke alternatieven hebben gefaald, zonder dat daarbij het ultieme belang van de eindbegunstigden en het beginsel van goed financieel beheer uit het oog worden verloren.

28

De regelmatige bezoeken ter plaatse, wanneer die maar mogelijk zijn, zijn een zeer belangrijke manier om een project te monitoren en op te volgen. De delegaties beschikken over verschillende middelen om projecten te monitoren, waaronder controle op afstand op basis van verslagen, teleconferenties, documentatieonderzoek, contacten met begunstigden enz. De frequentie van de bezoeken ter plaatse hangt onder meer af van de werklast, de locatie van het project en de toegankelijkheid, de veiligheid, de beschikbare middelen enz. De keuze, bij elke gelegenheid, van de meest geschikte manier om het toezicht op/de follow-up van een project uit te voeren, en of de ambtenaren van een bepaalde EU-delegatie al dan niet geregeld bezoeken aan een EF-project zullen afleggen, en hoe die bezoeken worden uitgevoerd, kan alleen worden gemaakt door het hoofd van de delegatie, die het volledige beeld heeft van alle taken die de delegatie moet uitvoeren en die van elke taak weet welke prioriteit deze heeft, rekening houdend met de personele middelen en de verschillende knelpunten.

29

RGT is slechts een van de instrumenten die beschikbaar zijn voor het toezicht op een project en de Commissie heeft er adequaat gebruik van gemaakt, bovenop alle andere toezichtinstrumenten, waaronder de permanente EF-controlefunctie die beschikbaar was in het kader van het dienstencontract van het consultancybedrijf.

29 a)

Hoewel het door de Rekenkamer vermelde project pas in 2013 aan RGT werd onderworpen, was de EU-delegatie in Tanzania steeds op de hoogte van de situatie als gevolg van de regelmatige contacten en correspondentie en nam zij maatregelen om de situatie te corrigeren. Bijvoorbeeld, naast de contractueel verschuldigde tussentijdse verslagen, zijn in het kader van het project zesmaandelijks „interne toezichtverslagen” door de uitvoerende partners verschenen, overeenkomstig de praktijk die in 2012 door de delegatie is ingesteld ter versterking van het toezicht. De delegatie heeft regelmatig contact onderhouden met het project en heeft ondersteuning verleend om oplossingen te helpen vinden.

29 b)

Het project werd niet voorgesteld voor opname op de RGT-lijsten voor 2010 en 2011 bij gebrek aan voldoende vooruitgang op dat moment. In 2012 was weliswaar aanvankelijk voorgesteld om het project op deze lijst te plaatsen, maar is uiteindelijk besloten het van de lijst af te voeren omdat ter plaatse nog niet genoeg activiteiten hadden plaatsgevonden, en bovendien was reeds een tussentijdse evaluatie gepland voor begin 2012, na verlenging van de uitvoeringsperiode met 24 maanden.

30

Zoals hierboven in paragraaf 27 is uiteengezet, wordt de mogelijkheid om een contract te beëindigen overwogen wanneer alle andere mogelijke alternatieven hebben gefaald. De diensten die belast zijn met het toezicht op de uitvoering van de twee door de Rekenkamer genoemde projecten, hadden nog niet vastgesteld dat dit het geval was en dat die projecten ook niet langer op een andere wijze konden worden uitgevoerd.

30 a)

De voor het project verantwoordelijke EU-delegatie heeft na de mogelijke corrigerende maatregelen te hebben overwogen, besloten dat beperking van het geografische bereik van het project niet de beste optie zou zijn.

31

De delegatie in Mozambique is altijd op de hoogte geweest van de problemen met het project. Innovatieve projecten op gebieden die nog relatief nieuw zijn in de lokale context, worden vaak geconfronteerd met een moeilijke start. Met-tertijd werd echter steeds duidelijker dat de doelstellingen van het programma niet zouden worden gehaald en toen dit gebeurde, heeft de delegatie tal van pogingen ondernomen om passende oplossingen te vinden. Veel voorstellen om de problemen met het project aan te pakken zijn besproken, maar geen van de voorgestelde oplossingen werd als realistisch beschouwd, en het project moest worden beëindigd. De delegatie heeft in april 2015 een bezoek ter plaatse gebracht (waarbij de operaties, de financiën en de contracten allemaal zijn onderzocht), waarna is overeengekomen dat het project werd beëindigd.

Van de door de Rekenkamer onderzochte projecten heeft 75 % reeds de verwachte, of zelfs meer dan de verwachte resultaten opgeleverd.

36

Vier door de Rekenkamer onderzochte projecten hebben de meerderheid van de resultaten die ervan werden verwacht, niet waargemaakt vanwege capaciteitsproblemen van de begunstigden en ongunstige omstandigheden die de oorspronkelijke opzet van de projecten bemoeilijkten en de risicobeperkende maatregelen ondoeltreffend maakten.

De Commissie merkt op dat een zekere mate van capaciteitsproblemen niet kan worden uitgesloten, met name wanneer de doelgerichte projecten weliswaar innovatief en ambitieus, maar de begunstigden arm zijn. In een dergelijke context kunnen geen perfecte projecten als zodanig worden verwacht.

36 c)

De beoordeling van het project volgde de toepasselijke procedure op grond waarvan de deelname van de particuliere sector werd beschouwd als een sterk punt voor de duurzaamheid van de projecten.

Conclusies en aanbevelingen

41

De Commissie is verheugd over het verslag van de Rekenkamer. De oprichting van de energiefaciliteit heeft de Commissie in staat gesteld voor het eerst iets te doen aan het probleem dat zij bij haar ontwikkelingsbeleid ervaart met betrekking tot de toegang tot energie, gezien de enorme behoeften (48 miljard dollar/jaar) in ontwikkelingslanden². De Commissie heeft de EF doeltreffend ingezet en, zoals uit het verslag van de Rekenkamer blijkt, zijn de meeste van de onderzochte projecten succesvol gebleken en zijn er goede vooruitzichten dat zij duurzaam zullen zijn. Dit is een opmerkelijke prestatie, gezien de moeilijke context waarin ontwikkelingssamenwerking moet worden uitgevoerd. Slechts een kwart van de onderzochte projecten hebben niet de verwachte resultaten opgeleverd. Dit is tot op zekere hoogte te wijten aan de ongunstige omstandigheden waarmee de projecten bij hun oorspronkelijke opzet te kampen hadden en waardoor risicobeperkende maatregelen niet doeltreffend waren. De Commissie is zich er ook van bewust dat er nog ruimte is voor enkele verbeteringen, met name ten aanzien van het toezicht op de projecten ter plaatse. De Commissie heeft al enkele maatregelen genomen en zal verdere verbeteringen aanbrengen, zoals aanbevolen door de Rekenkamer.

42

De Commissie heeft de voorschriften en procedures voor de oproep tot het indienen van voorstellen consequent toegepast en steun toegekend aan projecten met duidelijke prioriteiten.

Het evaluatiecomité was zich bewust van de risico's en zwakke punten van elk voorstel. Dat er in het kader van de EF sprake zou zijn van risico's en zwakke punten met betrekking tot de voorstellen, werd eigenlijk wel verwacht, aangezien de EF onder andere was gericht op het bevorderen van innovatie, maar ondertussen geconfronteerd werd met tal van uitdagingen bij het verlenen van duurzame en betaalbare energiediensten voor de armen.

² Verslag van het Internationaal Energieagentschap „Energy for all: financing access for the poor” — Special early excerpt of the World Energy Outlook 2011, IEA.

De risico's en tekortkomingen in de beoordeelde voorstellen werden naar behoren onderzocht door het bevoegde beoordelingscomité, onder meer in het licht van de toepasselijke risicoverlagende maatregelen die door de betrokken aanvragers zijn voorgesteld, voorafgaand aan de toekenning van de uiteindelijke scores waarbij een ranglijst van alle voorstellen op samenhangende en objectieve wijze werd afgezet tegen de in de richtsnoeren voor de oproep vastgestelde criteria, doelstellingen en prioriteiten.

Aanbeveling 1

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling en heeft passende maatregelen genomen:

- i) Overeenkomstig de PRAG 2014-modellen, speelt de beoordeling van het ontwerp van de actie een cruciale rol bij de beoordeling van voorstellen. Van de 50 mogelijke punten voor de conceptnota, hebben 10 punten te maken met het ontwerp van de actie. Aanzienlijke tekorten in het ontwerp zullen daarom in de meeste gevallen al in het stadium van de beknopte conceptbeschrijving leiden tot uitsluiting van het voorstel;
- ii) De capaciteit van de aanvragers om de actie uit te voeren wordt beoordeeld aan de hand van de volledige aanvraag. Onlangs is de beoordeling van de operationele capaciteit uitgebreid tot mede-aanvragers en gelieerde entiteiten. Gezien het belang van dit aspect heeft de Commissie voorzien in een minimumniveau van PRAG 2014 waarin is bepaald dat aanvragers ten minste 12 van de 20 punten die ze voor capaciteit kunnen behalen, moeten behalen om voor een subsidie in aanmerking te komen.

43

De Commissie heeft het toezicht op de projecten uitgevoerd met behulp van verschillende instrumenten en modaliteiten die beschikbaar waren, onder meer door een permanente controlestructuur op te richten.

In het algemeen heeft de Commissie juist gezorgd voor een nauwgezette follow-up gedurende de meest kritieke uitvoeringsfasen, en heeft zij het vinden van oplossingen en het treffen van corrigerende maatregelen vergemakkelijkt, voor zover mogelijk en in overeenstemming met de geldende regels en procedures. In sommige specifieke gevallen had het toezicht in het veld kunnen worden versterkt.

43 a)

De Commissie heeft de tekortkomingen op het gebied van rapportage per afzonderlijk contract aangepakt en ook verbeterde modellen geïntroduceerd voor tussentijdse en definitieve beschrijvende verslagen, alsmede voor financiële verslagen.

43 b)

De Commissie heeft gezorgd voor een nauwgezette follow-up door middel van bezoeken ter plaatse maar ook door vele andere manieren van toezicht op projecten, waaronder controle op afstand op basis van verslagen, teleconferenties, documentatieonderzoek enz. De frequentie van de bezoeken ter plaatse hangt af van de werklust, de locatie van het project en de toegankelijkheid, de veiligheid, en de beschikbare middelen. Het besluit om al dan niet een geregeld bezoek aan een EF-project af te leggen kan alleen worden genomen door het hoofd van de delegatie, die het volledige beeld heeft van alle taken die de delegatie moet uitvoeren en die van elke taak weet welke prioriteit deze heeft, rekening houdend met de personele middelen en de verschillende knelpunten.

Overigens is RGT slechts één van de instrumenten die beschikbaar zijn voor het toezicht op een project en voor projecten die niet zijn onderworpen aan RGT-bezoeken, zijn andere toezichtinstrumenten ingesteld.

43 c)

De Commissie heeft altijd geprobeerd de succesvolle uitvoering van de projecten te ondersteunen en oplossingen te zoeken voor eventuele problemen (samen met de begunstigden van de subsidieovereenkomst). De beëindiging van de subsidieovereenkomst is in dit verband beschouwd als de laatste optie, dit om te voorkomen dat de investeringen/inspanningen, en de eventuele voordelen voor de uiteindelijke begunstigden van de EF in het gedrang komen.

Aanbeveling 2 — Gezamenlijk antwoord van de Commissie op de paragrafen i) tot en met v)

De Commissie neemt de aanbeveling over. Er is ruimte voor verbetering wat betreft de versterking van het toezicht op de projecten. De Commissie heeft dit steeds consequent aangepakt, en aanvullende maatregelen zullen worden overwogen om de delegaties in staat te stellen het toezicht op projecten te versterken, mede met het oog op hun financiële en personele beperkingen.

44

Slechts een kwart van de onderzochte projecten hebben de verwachte resultaten nog niet opgeleverd, hoofdzakelijk vanwege problemen in verband met de capaciteit van de begunstigden of ongunstige omstandigheden die de oorspronkelijke opzet van de projecten bemoeilijkten en eventuele risicobeperkende maatregelen ondoeltreffend maakten.

Aanbeveling 3

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling.

Een beoordeling of er een potentiële behoefte aan verdere technische bijstand bestaat, kan nuttig zijn om vast te stellen of er na het verstrijken van de financiering in het kader van de EF mogelijk nog ondersteuningsbehoeften blijven bestaan. In het kader van het huidige EF-programma zal het niet mogelijk zijn om de oorspronkelijk toegekende subsidies te verhogen. Niettemin zal de Commissie onderzoeken hoe dit kan worden aangepakt met het oog op consolidatie van de waarde van de investering. Voorts zal de Commissie onderzoeken hoe de aanbeveling kan worden toegepast bij nieuwe en innovatieve programma's zoals het elektrificatie-financieringsinitiatief ElectriFI.

WAAR ZIJN EU-PUBLICATIES VERKRIJGBAAR?

Gratis publicaties:

- één exemplaar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- meerdere exemplaren of posters/kaarten:
bij de vertegenwoordigingen van de Europese Unie (http://ec.europa.eu/represent_nl.htm),
bij de delegaties in niet-EU-landen (http://eeas.europa.eu/delegations/index_nl.htm),
door contact op te nemen met Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_nl.htm),
door te bellen naar 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratis in de hele Europese Unie) (*).

(*) De informatie wordt gratis verstrekt en bellen is doorgaans gratis, maar sommige operatoren, telefooncellen of hotels kunnen kosten aanrekenen.

Betaalde publicaties:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

In 2004 hadden bijna 2 miljard mensen geen toegang tot adequate, betaalbare en duurzame energiediensten, die van essentieel belang zijn om solide vorderingen in de richting van de ontwikkelingsdoelstellingen te maken. De in juni 2005 opgerichte ACS-EU-energiefaciliteit is gericht op het bevorderen van de toegang tot moderne energiediensten voor de armen op het platteland en in voorsteden, waarbij de aandacht hoofdzakelijk uitgaat naar Afrika bezuiden de Sahara en hernieuwbare energie. In dit verslag concluderen wij dat de Commissie meestal succes had, maar een beter gebruik van de ACS-EU-energiefaciliteit had kunnen maken om de armen in Oost-Afrika ruimere toegang te bieden tot hernieuwbare energiebronnen. Wij doen een aantal aanbevelingen voor een strengere projectselectie, versterkte monitoring en verbetering van de vooruitzichten op duurzaamheid.

EUROPESE
REKENKAMER

Publicatiebureau